

ВІЙСЬКО

9'2005

УКРАЇНИ

T-64 БМ «БУЛАТ»

НАЦІОНАЛЬНА ГОРДИСТЬ УКРАЇНИ

Напередодні Дня танкіста представники Державного підприємства «Завод імені Малишева» передали особовому складу 1-ї гвардійської танкової бригади Сухопутних військ ЗС України сімнадцять модернізованих танків Т-64БМ «Булат».

В урочистій церемонії взяли участь генеральний конструктор бронетанкобудування Державного підприємства «Завод імені Малишева» генерал-лейтенант Михайло Борисюк, командир 8-го армійського корпусу Сухопутних військ ЗС України генерал-майор Сергій Островський, начальник Центрального бронетанкового управління Командування сил підтримки Генерального штабу ЗС України полковник Сергій Бруль.

Як повідомив генеральний конструктор бронетанкобудування Державного підприємства «Завод імені Малишева» генерал-лейтенант Михайло Борисюк, «Булат» — це новітня модернізація танка Т-64. Причому його тактико-технічні характеристики та бойові можливості доведені до рівня найсучасніших вимог і не поступаються новітнім світовим розробкам, зокрема, американському «Абрамсу», французькому «Леклерку» та російському Т-90.

— «Булат» успішно пройшов як заводські, так і державні випробування. Я сподіваюся, що ці перші бойові машини, які надійшли у війська, сподобаються нашим танкістам, — зазначив генерал-лейтенант Михайло Борисюк.

У свою чергу командир 8-го армійського корпусу генерал-майор Сергій Островський подякував танкобудівникам за чудовий подарунок до свята. Він також повідомив, що вже найближчим часом військовослужбовці 1-ї танкової бригади випробують «Булати» на Гончарівському полігоні.

«Я впевнений, що у наступному році для військових не буде знижено жодного соціального стандарту. Більше того, за деякими показниками ми запланували значне збільшення надходжень коштів, зокрема, на інтенсифікацію бойової підготовки, модернізацію озброєння та військової техніки. Це обов'язково буде відчутно у військах».

З виступу Міністра оборони України Анатолія ГРИЦЕНКА під час робочої наради з керівним складом ЗС України.

УТИЛІЗАЦІЯ

22 серпня у Києві під головуванням керівника українського оборонного відомства Анатолія Гриценка відбулося розширене засідання колегії Міністерства оборони України, присвячене проблемам утилізації боеприпасів, вибухонебезпечних та високоотруйних речовин. Начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Сергій Кириченко, детально проаналізувавши ситуацію,

яка склалася на базах, складах та арсеналах, зазначив, що перевантаженість цих військових об'єктів у середньому на 20% перевищує встановлені нормативи. Лише 57% об'єктів обнесеними земляними валами, 37% — захищені від атмосферного впливу.

Серед основних причин такого стану і низьких темпів утилізації відзначені короткий термін державного оборонного замовлення на проведення робіт з утилізації боеприпасів (однорічний термін пропонується збільшити до трьох років). Також на урядовому рівні необхідно вирішити питання щодо утилізації на вітчизняних підприємствах усіх видів боеприпасів без поділу на економічно вигідні чи невигідні. На думку учасників засідання, у такій важливій та актуальній для України справі вигода може бути лише одна — безпека суспільства.

За розрахунками заступника міністра оборони Володимира Терещенка, реальним є вийти на утилізаційні обсяги до 100 тис. тонн боеприпасів на рік вже в наступному році.

АКЦЕНТИ

Наприкінці серпня під головуванням Міністра оборони України Анатолія Гриценка відбулася робоча нарада з керівним складом військового відомства, Генерального штабу та видів Збройних Сил України.

На ній було розглянуто пропозиції, що надходили з частин та з'єднань ЗС України, управлінь Генерального штабу щодо вдосконалення системи матеріального стимулювання військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом.

Аналізуючи проект відповідного наказу, міністр оборони піддав гострій критиці роботу начальників різних рівнів, які недбало поставилися до виконання цієї відповідальної справи.

— При підготовці проекту наказу деякі посадовці, прагнучи виглядати перед своїми підлеглими такими собі «добрячками», безпідставно призначали їм фінансову винагороду. При цьому вони не зважали на установки щодо диференціації матеріального винагородження за службу між тими, хто безпосередньо забезпечує бойову готовність військ, та тими, хто виконує «паперову» роботу в штабах, — наголосив Анатолій Гриценко.

Разом з тим він погодився з пропозиціями щодо підвищення матеріального стимулювання, зокрема, для контрактників, які несуть службу на базах зберігання боеприпасів, арсеналах, кораблях та обслуговують бойову авіаційну техніку.

ПРИЗОВ—2005

Відповідно до Указу Президента України від 5 серпня 2005 року № 1139 «Про звільнення в запас військовослужбовців та черговий призов громадян України на строкову військову службу у вересні—листопаді 2005 року» передбачено у вересні—листопаді 2005 року звільнити в запас із лав збройних сил солдатів і сержантів, призваних у квітні—травні та жовтні—листопаді 2004 року, а також матросів і старшин кораблів, суден і берегових частин бойового забезпечення Військово-Морських Сил ЗС України, призваних у жовтні—листопаді 2004 року.

У вересні—листопаді 2005 року на строкову військову службу призватимуться громадяни України чоловічої статі 1980—1987 років народження, яким до дня відправки у військові частини виповнилося 18 років і які не мають права на відстрочку або втратили його.

Загалом нинішнього року планується призвати 40 150 чоловік, з них до лав збройних сил — 27 000, у Внутрішні війська МВС України — 7000, до Державної прикордонної служби — 4000, до Державної спеціальної служби транспорту — 1560 та до Служби безпеки — 590 чоловік.

Міністерством оборони України у 2005 році приділяється особлива увага питанню переобладнання будівель, які знаходяться на території Київського гарнізону, під службове

житло для безквартирних офіцерів. Напередодні 14-ї річниці незалежності України ордери на службові квартири двадцяти дев'ятьом офіцерам гарнізону вручив начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Сергій Кириченко. Подарунок військовим до свята зробили будівельники, які переобладнали під окремі квартири колишні казарми та інші споруди, розташовані на вулицях Московській та Россошанській у Києві. Передбачається, що до кінця 2005 року службове житло отримають ще двадцять військовослужбовців Київського гарнізону.

«ЩИТ МИРУ — 2005»

З 3 по 13 серпня на військових полігонах Кримського півострова пройшли міжнародні навчання. З української сторони, крім роти морської піхоти під командуванням капітана Ігоря Татарченка, у навчаннях взяли участь великий десантний корабель «Костянтин Ольшанський», рятувальний буксир «Кременець», рейдовий водолазний катер «Токмак» і чотири вертольоти Мі-8. Загалом до безпосередньої участі у навчаннях було залучено понад 500 військовослужбовців із чотирьох країн світу — України, США, Азербайджану і Грузії.

Протягом тижня учасники навчань вивчали зброю, техніку, засоби зв'язку, проводили заняття з вогневої підготовки, відпрацьовували порядок супроводження колон з гуманітарними вантажами, патрулювання та надання першої медичної допомоги й евакуації постраждалих.

— «Щит миру-2005» — це перші міжнародні навчання такого масштабу, що проходили в Криму, — відзначив командувач Військово-Морських Сил Збройних Сил України віце-адмірал Ігор Князь. — Їх принциповою особливістю було те, що в амфібійно-береговій фазі навчань збройні сили України і США представляли підрозділи морської піхоти.

На навчаннях були присутні спостерігачі з Азербайджану, Вірменії, Грузії, Киргизстану, Російської Федерації та група експертів НАТО, до якої увійшли представники Бельгії, Великобританії, Данії й Австрії. Вони проводили оцінку сил української сторони і надавали допомогу в підготовці

підрозділів морської піхоти за стандартами НАТО.

— Ми не очікували, що рівень підготовки українських морських піхотинців настільки високий, — підкреслив керівник групи експертів НАТО полковник Пауль Рібаріх.

За словами керівника навчань контр-адмірала Іллі Чалого, мета навчань — відпрацювання взаємосумісності штабів і підрозділів країн-учасниць з використанням досвіду, набутого у миротворчих операціях і на попередніх навчаннях, — досягнута.

Навчання «Щит миру-2005» ще раз засвідчили, що ВМС України мають достатній досвід організації й проведення заходів такого масштабу, а Старокримський полігон може стати центром підготовки миротворчих сил країн Чорноморського регіону. До речі, ця ідея народилася ще два роки тому і має на меті підготовку підрозділів української морської піхоти, а також підрозділів країн-сусідів, щоб самостійно підтримувати мир і стабільність у регіоні без допомоги третіх сил.

«ТУГИЙ ВУЗОЛ—2006»

Завершився робочий візит в Україну військової делегації Королівських ВПС Великобританії. Мета візиту — підготовка до спільних навчань «Тугий вузол—2006», в яких планується участь літаків Королівських ВПС «Харієр-GR7». На навчаннях військові льотчики обох країн мають відпрацювати питання практичної оперативної сумісності підрозділів військової авіації.

На авіаційній базі Кульбакіно британські військові на чолі з підполковником Кокбілом Стівеном ознайомилися із запропонованою інфраструктурою району проведення майбутнього заходу. При цьому значну увагу було приділено обговоренню широкого кола питань, що стосуються планування польотів, матеріально-технічного та інженерного забезпечення, озброєння, зв'язку, медичного обслуговування та підтримання правопорядку.

МАНЕВРИ

У Польщі на загальновійськовому полігоні «Веджин» відбулася урочиста церемонія відкриття щорічного українсько-польсько-британського миротворчого польового тактичного навчання в дусі програми НАТО «Партнерство заради миру» «Козацький степ—2005».

У навчаннях візьмуть участь понад 300 військовослужбовців аеромобільних підрозділів з Великобританії, Польщі та України.

Навчання проходять у три етапи. Під час першого етапу учасники «Козацького степу» ознайомляться з місцем проведення маневрів, візьмуть участь у передстрижковій підготовці, виконають вогневі вправи на стрільбищі з особистої зброї та зі зброї підрозділів-партнерів. Другий та третій етапи передбачають спільне тренування на навчальних місцях та «польову» фазу навчання.

За матеріалами прес-служби МО України

III МІЖНАРОДНА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА

ЗБРОЯ ТА БЕЗПЕКА

27-30
вересня
2005 р.

- Бойова зброя
- Спортивна, мисливська зброя і боєприпаси
- Військова техніка
- Модернізація і ремонт бойової техніки й озброєння
- Системи цілевказівки і керування озброєнням
 - Засоби виявлення і нейтралізації вибухових речовин
 - Устаткування для прикордонного і митного контролю
 - Спеціальні технічні засоби для підрозділів міліції
- Технічні засоби розвідки і контролю, криміналістична техніка
 - Засоби забезпечення охорони
 - Засоби зв'язку, автоматизації і захисту інформації
- Обмундирування. Екіпірування. Амуніція. Спецматеріали
- Спеціальні транспортні засоби
- Технології і техніка подвійного застосування
 - Інноваційні проекти, наукомісткі технології і розробки

ОРГАНІЗАТОР:
МІЖНАРОДНИЙ ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР
Україна, 02660, м. Київ
Броварський пр-т, 15, М "Лівобережна"

☎ +380 44 201-11-63
✉ zbroya@iec-expo.com.ua
www.tech-expo.com.ua

ЗА ПІДТРИМКИ:

Міністерства внутрішніх справ України
Міністерства промислової політики України
Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи
Державної прикордонної служби України

Інформаційна підтримка:

БІЗНЕС
ДОСІ

ОРУЖИЕ
ОХОТА

БІЗНЕС
І БЕЗБЕЖНОСТЬ

САФІРИ

ВІЙСЬКО

ВОЛОНТЕР

БЕЗБЕЖНОСТЬ

ТелеМедіа Україна

УСЛУГИ
ЦІНИ
ТОВАРИ

Положення та риболовля

КАЛЕНДАРЬ

Журнал
ОХОТНИК

МІД СІДЖИ

РАЗВЕДКА

CCTV
Ukraine

ПРЕСС-БИРЖА

ГОРОДСКОЕ
ТОПЛИВО
09

КАМУФЛЯЖ

ПАНОРАМА РИНКУ

ТЕХНІКА

АРМІЯ

ТЕХНІКА

АДМІНІСТРАЦІЯ

ВІЙСЬКО

УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДРУКОВАННИЙ ОРГАН
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Головний редактор:

Володимир ГОРІШНЯК
redactorVU@yahoo.com

Редакційна колегія:

Сергій БАСАРАБ
Тарас БОРОВОК
Петро БУНЯК
Володимир ГАЛАНЦЕВ
Леонід ГОЛОПАТЮК
Сергій КОЖЕНЕВСЬКИЙ
Григорій КРИВОШЕЯ
Юрій КУЗНЕЦОВ
Володимир РУДИК
Іван СТУПАК

Дизайн та верстка:

Андрій ПОГОРЕЛОВ

Літературні редактори:

Валентина БОЖОК
Людмила ЗАГОРОНЮК

Реклама:

Вадим ЗЕЛІНСЬКИЙ
В'ячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ

Фото:

Сергій ПОПСУЄВИЧ
Юзеф ВЕНКОВИЧ

Засновник Міністерство оборони України
Рік заснування часопису — 1994,
Перший редактор — Вячеслав БОЛОТНЮК

Адреса редакції: вул. Мельникова, 81. 04050,
Київ, Україна, а/с 72. Тел. (044) 483-08-39,
489-38-59, 454-42-02.
E-mail: viysko2003@ukr.net;
http://www.mil.gov.ua/viysko_ua
© «Військо України», 2005

Свідцтво про державну реєстрацію
КВ № 827 від 12.07.1994 р.
Підписано до друку: 01.09.2005 р.

Передплатний індекс: 74101.

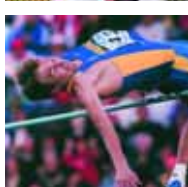
Передплату можна оформити в кожному
відділенні зв'язку.
Ціна договірна.

Інформаційна підтримка:
Прес-служба МО України.

Інформаційна підтримка: «Армія України»
(Львів), «Морська держава» (Севастопіль)

Друк: «Поліграф-Експрес»
Адреса: Київ, 04017, вул. Верхній вал, 2а

При використанні матеріалів посилання на
журнал «Військо України» обов'язкове.
Рукописи, фотознімки, малюнки редакція не
рецензує і не повертає. Журнал надає авторам
можливість висловлювати думки, які не
віддзеркалюють погляди редакції. За рекламну
інформацію відповідає рекламодавець.

ЕЛІТА.....6

Диверсанти

Тарас БОРОВОК

ЗА ЛАШТУНКАМИ14

Паперотворчість:
безмежна і невмируща

Сергій ШАПОВАЛОВ

НОТА ВЕНЕ16

Камуфляж:
на базарах — густо, на складах — пусто

Сергій БАСАРАБ

ПИТАННЯ РУБА20

«Шествуй, любезная, в дом,
а война пусть мужей озаботит»

Володимир ГАЛАНЦЕВ

АРМІЇ СВІТУ26

Євростандарты:
воєнно-соціальний аспект

Юрій КУЗНЕЦОВ

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ29

Туринська шахівниця

Леонід ФРОСЕВИЧ

ДОРОГА ДО ХРАМУ.....34

Святим духом озброєні

Димитрій САДОВ'ЯК

ТВОЇ СИНИ, УКРАЇНО!.....36

Срібна зірка «Алекса Дяченка»

Леонід КИРИЛАШ

ТРІУМФ42

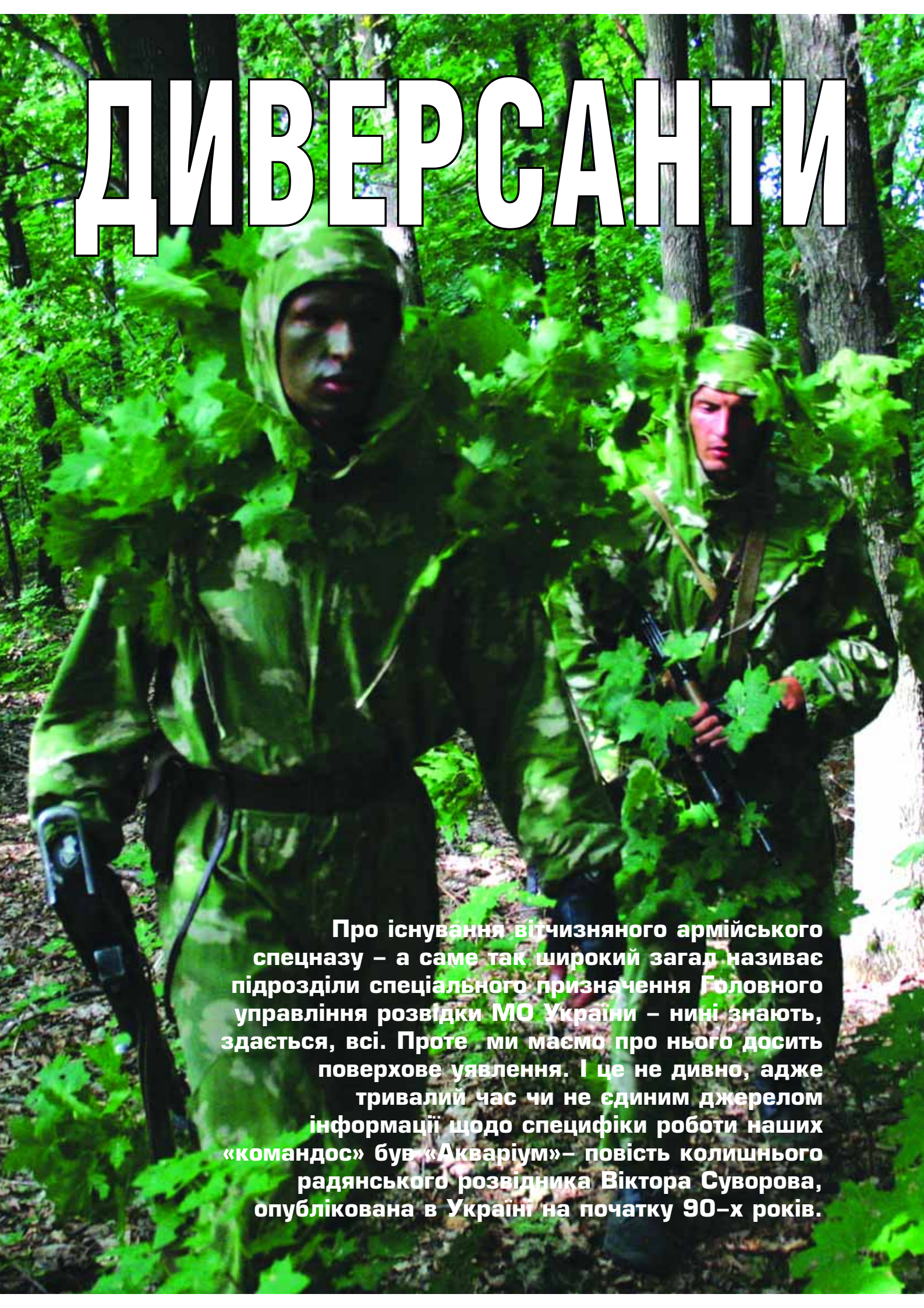
Нова хвиля Тіни Кароль

Тарас БОРОВОК

П'ЄДЕСТАЛ46

«Золото» для України

ДИВЕРСАНТИ

The background image shows two soldiers in a forest. They are wearing green camouflage suits and hoods made of leaves and branches for camouflage. The soldier on the left is in the foreground, looking towards the camera. The soldier on the right is slightly behind and to the side, also looking forward. They are holding rifles. The forest is dense with green foliage.

Про існування вітчизняного армійського спецназу – а саме так широкий загал називає підрозділи спеціального призначення Головного управління розвідки МО України – нині знають, здається, всі. Проте ми маємо про нього досить поверхове уявлення. І це не дивно, адже тривалий час чи не єдиним джерелом інформації щодо специфіки роботи наших «командос» був «Акваріум» – повість колишнього радянського розвідника Віктора Суворова, опублікована в Україні на початку 90-х років.

Восени 2003 року чи не вперше за всю історію існування нашої військової розвідки її керівництво вирішило трохи підняти завісу таємності. Саме тоді представники центральних військових засобів масової інформації були допущені висвітлювати змагання команд спецназу, що проходили на базі однієї з частин спеціального призначення на Хмельниччині. Через два роки розвідники приймали на кіровоградській землі вже й цивільних журналістів. Навряд щоб ГУР стало відкритою для громадськості організацією, адже таємниці тут, як і раніше, зберігати вміють, однак можливість поспілкуватися зі справжніми універсальними солдатами представники ЗМІ отримали.

РАПТОВИЙ СМЕРЧ

Насправді ж і за часів СРСР, і протягом 14 років нашої державної незалежності військові «специ» намагалися не афішувати свого існування. Так, у Кіровограді, де розташована одна з частин спеціального призначення, й досі мало хто з жителів здогадується, що місцеві «десантники», окрім зовнішніх атрибутів — тільняшок та блакитних беретів, не мають нічого спільного з аеромобільними військами. Командування полку ставиться до цього поблажливо і на хибність іміджевого «піару» не скаржиться. Напівжартома офіцери пояснюють: щонайдовше не привертати зайвої уваги і залишатися непоміченими є одним із головних правил військової розвідки.

Правила, як відомо, на порожньому місці не виникають. Отже, основні постулати, якими керуються в розвідувально-диверсійних підрозділах армій усього світу, прямо залежать від специфіки завдань, що ставить перед ними вище командування. Сфера діяльності українського спецназу — активна розвідка у глибокому тилу ворога. Це означає, що розвідгрупа має не лише збирати та доповідати своєму керівництву певну інформацію в заданому районі, а й діяти «активно» — знищувати особливо важливі цілі: командні пункти, вузли зв'язку, ракетні установки, промислові та військові об'єкти стратегічного призначення, комунікації тощо.

За словами полковника Юрія Серветника, спецназівця з майже

сорокарічним досвідом служби, робота закинutoї у ворожий стан групи має виглядати так, ніби раптово пронісся смерч — виник нізвідки і зник у нікуди. При цьому, з одного боку, якщо «працювати» за шаблоном, не імпровізувати — рано чи пізно ворог зуміє «вирахувати» твій наступний крок. А з іншого — якщо не дотримуватись «правил жанру», розраховувати на успіх марно. Тому головні заповіді армійського спецназу прості й зрозумілі: «перш ніж кудись потрапити, обміркуй, як маєш звідти вибиратися», «без зв'язку — не воюй», «своїх не залишають».

Останнє правило для кожного бійця є, напевно, головним і сприймається на рівні підсвідомості. Природне загострене відчуття «ліктя товариша» — характерна

риса, без якої у спецназі робити нічого. Не випадково однією із найважливіших умов, за якими формуються штатні розвідувально-диверсійні одиниці, є морально-психологічна сумісність членів команди.

ТРИЩИНА У БРАТСТВІ КИЛЬЦЯ

Існує кілька способів виходу групи в район ведення розвідки. Найшвидшим із них є десантування з літака. Отож, що таке парашут та як «смикати за кільце» у спецназі добре знають. Щороку кожний розвідник зобов'язаний виконати певну кількість стрибків різної складності, у тому числі з мінімально допустимої висоти, з повним бойовим навантаженням. Нині, задля економії авіаційного пального, стрибки виконуються здебільшого зі спеціально обладнаних транспортних

Радист і командир готують та передають у «Центр» шифрограму, інші — спочатку облаштовують і маскують місце відпочинку, а потім, по черзі, охороняють своїх товаришів.

гелікоптерів Мі-8. І хоча у самій техніці виходу з рампи літака і вертольота є деяка відмінність, проблема не в цьому. На якість підготовки істотно впливає інше. Скорочений до одного року термін служби строковиків змусив командування частин спеціального призначення значно зменшити обсяги всіх навчальних програм і, відповідно, повітряно-десантної підготовки. За таких умов, вважають фахівці, не варто розраховувати на те, що розвідувальні групи, укомплектовані особовим складом строкової служби, зможуть виконувати завдання будь-якої складності. Виправляти ситуацію планується за рахунок прискореного набору контрактників.

Нині ж, аби не допустити зниження рівня боєготовності, командування прагне приділяти більше уваги підготовці кадрових військовослужбовців і тих контрактників, які вже зарекомендували себе справжніми професіоналами. А таких людей у спецназі — більшість. Інакше й бути не може, адже служба тут не мед, і витримати всі її навантаження здатні лише по-справжньому віддані своїй справі бійці.

З БІНОКЛЕМ БІ-8 ТА КОМПАСОМ АНДРІАНОВА

У тому, що це дійсно так, переконалися не важко, варто лише стати свідком змагань розвідгруп. Проводяться вони щороку, протягом кількох діб, за давно затвердженою та випробуваною схемою.

Перший етап — «найлегший» — заліки з теорії. Кожний із семи членів команди тестується суддівською колегією, яку очолює головний суддя змагань. Будь-яка погіршеність — мінус для всієї команди. Після цього — десантування і вихід у район розвідки. Три десятки кілометрів марш-кидка, маскуючись, полями-байраками, у повній бойовій викладці. На «старті» спецназівець має вигляд новорічної ялинки — амуніції, озброєння та припасів несе на собі більше 30 кілограмів. До речі, ця «вантажопідйомність» не зменшується протягом усіх змагань, за винятком витрачання їстівних запасів.

Одразу ж після виснажливої «прогулянки природою» групи мають нагоду «освіжитися», форсуючи водну перешкоду. Місця для переправи організатори змагань на-

вмисне підбирають такі, що вбрід не перейдеш — глибокі, повноводні, краще — зі швидкою течією та обривистими берегами. Мимоволі напрошується запитання: а більшої калюжі не знайшли?

Наступний етап відпочинку теж не передбачає. Нічний пошук. За шість з половиною годин розвідники мають виявити замаскований об'єкт умовного противника, наприклад елемент командного пункту. Стоїть собі замаскований десь у лісі чи на лузі в копиці сіна автомобіль-радіостанція. Площа пошуку — 100 квадратних кілометрів. Уперед, хлопці, шукайте вітру в полі...

До речі, слідопитські навички відпрацьовуються й потім. П'ятим пунктом програми передбачене не менш складне завдання. За умови змагань кожний командир групи отримує від судді усну, так звану азимутальну картку, за якою група має здійснити пошук і виявити тайник із захованими в ньому документами. Родзинка номера — до вказаного місця треба дістатися маскуючись, аби спостерігачі навіть не помітили момент виявлення схованки. При цьому основними «знаряддями праці» наших розвідників, як і 50 років тому, є звичайні армійські біноклі, карти та компаси, а головна ставка — на відмінну пам'ять командира групи, орлиний зір кожного члена команди та... їхні акторські здібності. Адже іноді, щоб підійти до виявленого тайника, доводиться переодягатися і видавати себе за місцевих жителів, що працюють у присадибному господарстві або ж випасають громадську худобу.

У документах, що добуті з тайника, міститься наступне завдання: через заміновану ділянку місцевості дістатися до вказаного об'єкта умовного противника й підірвати його. Тут спецназівці мають бути і саперами, і мінерами одночасно, а працювати доводиться не тільки щупом — аби виявити встановлені розтяжки і міни, а й олівцем — розрахувати на папері кількість вибухівки, необхідної для знищення цілі.

За всі свої митарства напівголодні, виснажені розвідники сповна «відриваються» у засідці. Цей етап передбачає захоплення штабного автомобіля умовного противника, допит полоненого (англійською,

французькою, німецькою, арабською мовами), переклад отриманих документів, ремонт виведеного з ладу транспортного засобу. Зазвичай непереливки водієві вантажівок та пасажирам. Діють «диверсанти» жорстко, по-бойовому, трапляється, що не тільки гудзики з одностроїв зривають...

Одне з правил роботи армійських розвідників — усі активні дії ведуться тільки вночі, а вдень вони відпочивають. Організація так званої «днівки» — один із важливих елементів підготовки спецназу. Для стомлених людей ці кілька годин сну на сирій землі просто неба видаються перепочинком у п'ятизірковому готелі. Однак зовсім розслаблятися не можна. Радист і командир готують та передають у «Центр» шифрограму, інші — спочатку облаштовують і маскують місце відпочинку, а потім по черзі охороняють своїх товаришів.

В останній день змагань програма особливо насичена. Знову вихід у район, дорозвідка об'єкта атаки, практичні заліки з медичної підготовки, бойові стрільби груп у нападі — з автоматичних пістолетів, снайперських гвинтівок, ручних кулеметів, автоматів, підствольних та протитанкових гранатометів. Після «бою» — відрив від противника, що переслідує групу. Тобто

Робота закинутої у ворожий стан групи має виглядати так, ніби раптово пронісся смерч — виник нізвідки і зник у нікуди.

знову ж таки виснажливий 10-кілометровий марш-кидок, доповнений стрільбою в тирі з малокаліберної гвинтівки та метанням бойових ножів. На фініші на «змучених, але задоволених» спецназівців чекають гарячий чай, чиста білизна та привітний суддівський прийом...

«SOS!»

У розповіді про службу елітних підрозділів нашого війська зовсім не хотілося торкатися проблем, з якими особовий склад спецназу стикається протягом останнього часу. Адже справа не лише в хронічних «болячках»: відсутності коштів на належне забезпечення сучасними матеріально-технічними засобами ведення розвідки, примітивному одязі та взутті чи допотопних, п'ятидесятирічної «свіжості» рюкзаках десантника. Справа в іншому. Малозрозумілим є те, що нині намітилася стійка тенденція до скорочення цих, без перебільшення, найбоездатніших частин нашо-

го війська. Проте давно відома проста істина — скорочення чисельності армії має компенсуватися посиленням розвідувального компонента. Яскравий приклад такого підходу маємо поряд, у Білорусі. Там, скоротивши збройні сили до 70 тисяч особового складу, не реорганізували бригаду спеціального призначення. Навпаки, її посилили новими загонами так, що тепер їх налічується аж сім!

Нам же, на жаль, доводиться говорити про збереження свого потенціалу хоча б на тому рівні, який маємо зараз. А це, насамперед, справжні професіонали, які є золотим фондом, гордістю армії. Те, що українські бійці нічим, окрім оснащення, не поступаються своїм колегам з інших країн, визнали всі, навіть американці. В Іраку їм довелося спостерігати за роботою наших хлопців. Коментарі заокеанських «рембо» можна узагальнити словами: «Щиро захоплені!»

Іван СТУПАК

Начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Сергій КИРИЧЕНКО:

«Дехто радить мені бути жорсткішим. Але мої принципи — людяність і повага до людей.»

У послужному списку генерал-полковника Сергія Кириченка є один доволі цікавий факт — уже через три місяці після випуску з училища його, лейтенанта, призначили командиром роти! Для радянської армії такий випадок — рідкісний. Особливо якщо взяти до уваги те, що клопотати за молодого офіцера було нікому. Майбутній начальник Генерального штабу — Головнокомандувач Збройних Сил України звик покладатися у житті лише на себе...

— Сергію Олександровичу, **якось Ви призналися, що про кар'єру військового навіть не мріяли...**

— Так, до десятого класу я й гадки не мав, що стану військовим: батьки хотіли, щоб я був лікарем. Але переді мною, хлопчиною з простої селянської родини, стояло одне завдання — реалізувати себе як людину... Так ось, не останню роль у виборі професії відіграв брат мамі, який був офіцером, служив на флоті, у Мурманську. Він говорив: «Я — офіцер. А це — люди, які державі потрібні, на яких суспільство тримається» ...Отже, коли я приїхав складати іспити до військового училища з атестатом, у якому були одні п'ятірки, то члени приймальної комісії були надзвичайно здивовані: мовляв, тобі, хлопче, зелена вулиця до інституту іноземних мов чи університету, або до інституту громадського харчування, який тоді був доволі престижним.

— **Утім, Ви зробили свій вибір на користь армії. Проблем із навчанням не було?**

— Ні... Адже у школі я навчався на відмінно, училище закінчив із чер-

воним дипломом, а академію — із золотою медаллю... Вчився для свого задоволення, а служив, як кажуть, з вогником у душі... Тому мені особисто не було важко, а ось дружині моїй, Світлані Іванівні, дітям, напевно, було непросто. Як і всім родинам військових.. Чого варті були лише численні переїзди із гарнізону в гарнізон. Ви знаєте, мені завжди щастило на мудрих і порядних командирів. За 35 років військової служби жодний з них не спілкувався з підлеглими грубо. Щоправда, були й такі офіцери, форми і методи роботи яких я вважав сумнівними, а для себе взагалі неприйнятними.

Пригадую, як один командир роти нашого батальйону (це було в Німеччині) намагався підтримувати порядок у підрозділі доволі оригінальним методом. Замість того, щоб створювати в колективі здорову атмосферу, цей офіцер купував горілку, запрошував до себе в гості сержантів і говорив: «Ви — мої найближчі, найвідданіші помічники. Я покладаю на вас всі свої надії» І до пори до часу «помічники» підтримували дисципліну в

підрозділі. Однак цей метод дав збій – офіцер просто заплутався у своїх панібратських стосунках з підлеглими.

— Чи властиве Вам почуття здорового кар’єризму?

— Я ніколи не гнався за посадами. Навпаки, коли пропонували чергове підвищення по службі, я сприймав це досить спокійно, без ейфорії. Більше того, був надто самокритичним: мовляв, а не зарано? Чи все належно зроблено на тій ділянці, за яку, як кажуть, відповідаєш головою?

До речі, так сталося, що я був першим із двадцяти випускників військового училища, кого вже через три місяці після закінчення навчання «поставили на роту». Напевно, в командирів були аргументи на користь такого рішення...

— Так чим же відрізнявся лейтенант Кириченко від інших офіцерів?

— Важко сказати... Можливо тим, що я не прагнув до дешевого авторитету, намагався бути і суворим, і справедливим одночасно. Пригадую, як мені, лейтенанту, разом з підлеглими протягом доби довелося перевантажувати ящики з боеприпасами із залізничної платформи на автомобілі. Так ось, від цієї роботи мої руки були в подряпинах не менше, ніж у солдатів. Я був таким же мокрим від поту, стомленим і виснаженим, як і мої підлеглі... На щастя, я дуже рано зрозумів — якщо ко-

До десятого класу я й гадки не мав, що стану військовим: батьки хотіли, щоб я був лікарем.

мандир своєю поведінкою демонструє зверхність над підлеглими, це ніколи не піде на користь ані йому, ані колективу, який він очолює. Мабуть тому не всі взводні стають ротними, не всі ротні — комбатами... Дехто навіть радить мені бути жорсткішим. Але повага до підлеглих і зараз є одним із визначальних принципів, на яких я будую свої відносини з людьми.

— Сергію Олександровичу, як відомо, у червні Указом Президента Вас призначено Головнокомандувачем Збройних Сил України...

— Так... Це ще один крок на шляху розмежування повноважень між Міністерством оборони та Генеральним штабом, коли при цивільному міністрі оборони начальник Генерального штабу стає Головнокомандувачем Збройних Сил України. Взагалі розподіл повноважень — надзвичайно складний процес, який міністр оборони України проводить виважено і послідовно. Адже докорінно змінюються підходи до системи існування збройних сил, бо оборонне відомство стає органом державного управління, а Генеральний штаб — військового.

— Одного разу Ви сказали: якщо начальник Генштабу буде всім задоволений, він має негайно написати рапорт на звільнення. Що викликає у Вас сьогодні найбільше невдоволення?

— Звичайно, як начальнику Генерального штабу мені б дуже хотілося, щоб фінансування Збройних Сил України було кращим. Адже 1 млрд доларів США на рік для забезпечення нормальної життєдіяльності армії недостатньо. Саме тому Програмою розвитку Збройних Сил України на період 2006–2011 років передбачено вже у наступному році збільшити обсяги фінансування українського війська до 8 млрд гривень. Це у 1,5 рази більше від цьогорічних витрат! Тут немає чогось надзвичайного. Наприклад, чисельність Війська Польського значно менша, ніж Збройних Сил України, але військовий бюджет цієї країни складає 4 млрд доларів США! Тому в них і зброя краща, і солдати краще навчені...

— ...І їхнє грошове утримання — не таке, як наше...

— Ви праві... Але, знаєте, під час однієї з моїх поїздок по авіаційних гарнізонах я, спілкуючись з офіцерами, з’ясував для себе дуже важливу річ. Виявляється, більше за все льотчиків хвилює те, що вони... мають мало годин нальоту. Незабезпеченість житлом, інші соціальні негаразди у них — на другому плані. Про що це свідчить? Про те, що у людей є бажання служити. У них збереглася повага до себе як до професіоналів. І нам потрібно зробити усе, аби цей дух гідності та самоповаги у військах був збережений.

— Деякі експерти вважають, що рік служби юнака у війську — не той термін, протягом якого можна належно опанувати військовий фах...

— Категорично не погоджуюся з такою точкою зору. Переконаний: юнакові цілком вистачить року, щоб навчитися водити танк або стріляти з гармати... Якщо він не опанує це мистецтво за рік, то він і за п’ять нічому не навчиться. Тут,

на мій погляд, проблема в іншому... Якщо солдата призвали до війська, то він повинен удосконалювати свій бойовий вишкіл, а не паркани фарбувати і, у кращому випадку, раз у квартал сідати за важелі танка... До речі, наш термін служби – один із найбільших у порівнянні з іншими арміями світу.

— На жаль, самі ж командири доволі часто використовують солдата як робочу силу – він і територію прибирає, і паркани фарбує, і якісь труби ладає...

— Він робить усе, крім того, заради чого його призвали до війська. Тому треба змінювати сам устрій життєдіяльності військових частин. Прибиранням території, її ремонтом мають займатися не солдати, а відповідні фірми зі сфери послуг. А солдатові належить займатися повноцінною бойовою підготовкою. Я за такий підхід голоую обома руками.

— За досвідом далеко ходити не треба. Достатньо поглянути на наших сусідів – армії Чехії, Угорщини...

— Так... Перебуваючи у Новоград-Волинському, я, спілкуючись із сержантами, спочатку запропонував, а потім і організував їх відрядження до Польщі та Словаччини. Я хотів, аби вони на власні очі побачили, як живуть і служать їхні колеги... Сьогодні ми лише започатковуємо створення дієвого сержантського корпусу. А добре підготовлених військовослужбовців, зокрема, з числа прапорщиків – у нас чимало. І тому треба сміливіше призначати їх на посади, а не брати на контрактну службу хлопців з села та відправляти їх до Деснянського навчального центру з надією, що там за півроку з них зроблять «профі». Треба на все дивитися реально. Саме тому слід віддавати перевагу не новоспеченим контрактникам, а прапорщикам, які відслужили у війську не один рік. Переконаний: вони – майбутній кістяк сержантського корпусу Збройних Сил України...

За «Придніпров'ям» буде введений в експлуатацію корвет «Тернопіль»... Два кораблі за два роки! Не кожна держава може собі це дозволити.

— **Сергію Олександровичу, наскільки об'єктивно наша преса висвітлює армійські проблеми?**

— На жаль, не завжди. Наприклад, нещодавно в одному з репортажів журналісти «засвітили» іржавий корпус бойового корабля, який вже давно виведений зі складу ЗС і тепер стоїть, так би мовити, на прикол. Звичайно, у людей, які далекі від армії, складається думка, що таким, як цей корабель, є все наше військо. А це не відповідає дійсності. Можна смакувати «смажені» факти. Але ж даваймо будемо об'єктивними. І, крім негативу, говорити про те, що саме в цьому році склад ВМС України поповнився корветом нового покоління «Придніпров'я», який має найкращі показники швидкості й аналогів йому не існує. Завершуються монтажні роботи на «Тернополі» – кораблі з новим двигуном, новою систе-

мою акустики, з унікальними можливостями виявлення підводних човнів. Так, корпус машини – старий, але обладнання – найсучасніше... Тобто робота по модернізації військової техніки та озброєння триває. Звичайно, хотілося, аби вона велася більш динамічно. Таке бажання є у президента, прем'єр-міністра, секретаря РНБО, міністра оборони, є воно і в мене. Однак є реальні можливості держави, і ми повинні з цим рахуватися. І якщо вже продовжувати тему про бойові кораблі ВМС України, то слід сказати, що за «Придніпров'ям» уже в наступному році, на День захисника Вітчизни, буде введений в експлуатацію корвет «Тернопіль»... Два кораблі за два роки! Не кожна держава може дозволити собі таку розкіш. Але на цьому чомусь не наголошується. Як, власне, і на тому, що в цьому році для Збройних Сил України глибоку модернізацію пройшли 17 одиниць бойового танка Т-64 БМ «Булат». На черзі ще 23 машини. Відповідне рішення з цього приводу урядом вже прийнято... Наведу лише один красномовний факт. Сьогодні 38 підрозділів знаходяться на польових виходах, де займаються повноцінною бойо-

вою підготовкою... У вересні ми проведемо стратегічні командні навчання із залученням представників служби безпеки, МНС, МВС, прикордонників... Це робиться заради того, аби досягнути злагодженості дій між «силовиками» на випадок, якщо доведеться виконувати спільні завдання.

— Це правда, що Ви не є прибічником того, аби залучати на службу до війська жінок?

— Переконаний: армія — не жіноча справа. І коли в американських фільмах представниці чарівної статі на рівних із чоловіками бігають з кулеметами у руках, особисто я цього не сприймаю. На мою думку, це протиприродно. Тому і вважаю, що чим менше жінок буде у війську, тим краще буде і для держави, і для армії, і для самих жінок. Щоправда, є такі посади, на яких ніхто крім них краще не впроваджується. Наприклад, телефоністка. Але сьогодні потрібно впроваджувати у війська новітні технології, за допомогою яких нескладні функції виконуватиме не людина, а сучасна електроніка.

— Чи існує, на Вашу думку, в українському війську таке явище, як протекціонізм?

— Сказати, що його не існує, — сказати неправду. Але він постає не так гостро як, скажімо, в колишній радянській армії...

— ...коли син генерала обов'язково мав стати генералом?

— Так. І до того ж, як правило, в досить молодому віці, що дуже не-

Коли командував ротою, не було жодного випадку, щоб я не вийшов на ранкову зарядку разом зі своїми підлеглими...

гативно сприймалося у військах. Збройним Силам України таке явище не притаманне. Наприклад, жоден із наших генералів не може сказати, що його син командує полком. І ще. Будемо відверті — престиж військової служби сьогодні далеко не той, яким він був раніше, цілком зрозуміло, що багато дітей українських військовослужбовців не побажали продовжувати родинну офіцерську династію.

— Ваш син її також не продовжив?

— Олександр закінчив Івано-Франківський інститут нафти і газу і тепер працює інженером.

— Що найбільше Вам подобається в людях?

— Чесність і людяність.

— А що не подобається?

— Підлість, інтриганство, намагання когось образити.

— А Ви самі нікого не ображали?

— Напевно було б неправдою сказати, що ніколи не ображав. Намагався не ображати. Робота є робота. Але якщо й трапляються прикрі випадки, то скоріше це виняток із правила.

— Сергію Олександровичу, з огляду на Ваш напружений графік роботи, чи вистачає часу на вивчення англійської?

— Звичайно, хотілося, щоб його було більше. Але мій вчитель англійської з розумінням ставиться до того, що домашні завдання я виконую не завжди якісно. А взагалі намагаюся знаходити час як для самоосвіти, так і для відпочинку.

— А що Вас найбільше заспокоює?

— Шум моря і мелодійний спів.

— Ви людина сентиментальна?

— Ні. Швидше за все я — прагматик.

— Повертаючись додому, що просите у дружини приготувати на вечерю?

— Відкрию таємницю — ось вже другий рік не вечеряю. Але якщо говорити чесно, люблю смачно поїсти. І віддаю перевагу українській кухні.

— Яке місце у Вашому житті займає спорт?

— Далеко не останнє. За п'ять років, протягом яких командував ротою, не було жодного випадку, щоб я не вийшов на ранкову зарядку разом зі своїми підлеглими... То ж не дивно, що коли у 2000 році закінчував академію, на іспитах з фізичної підготовки отримав «відмінно». І сьогодні, хоча серед генералів Генштабу я найстарший за віком, переконаний, що мої результати — не найгірші.

— Сергію Олександровичу, це інтерв'ю, яке Ви люб'язно погодилися дати часопису «Військo України», вийде у переддень Дня танкіста...

— Для мене це професійне свято. І я завжди, починаючи з років навчання в училищі, його святкував. Саме як танкіст я пройшов усі сходинки кар'єрного росту — від командира роти до комполка... Як командирові танкового полку мені пощастило вести своїх підлеглих у наступ під час навчань з бойовою стрільбою, чим, до речі, може похвалитися не кожний генерал. Тому скажу відверто: в душі я танкіст. Ним був. Ним і залишуся...

Бесіду вели Вячеслав БОЛОТНЮК
та Володимир ГОРІШНЯК

ПАПЕРОТВОРЧІСТЬ

БЕЗМЕЖНА І НЕВМИРУЩА

Зробив — занотуй. Не зробив — занотуй двічі
(армійська мудрість)

Заходячи до службового кабінету офіцера, щоразу помічаю: незалежно від військового звання та посади він зосереджено працює над паперами. Більшість військовиків стверджує, що канцелярська робота поглинає чимало сил і часу. А яка віддача від такої «діяльності»?

У своїй журналістській практиці я торкаюся цієї теми не вперше. Пригадую, на початку 90-х років уже минулого тисячоліття у військах почали впроваджувати комп'ютерну техніку. Отже, з'явилася реальна можливість зменшити «паперове навантаження» на офіцерів. Та не все так сталося, як гадалося...

У відділенні з гуманітарних питань 51-ї окремої механізованої бригади протягом робочого часу комп'ютери не вимикають ні на

Перевірять більше цікавить не якість проведеного заходу, а наявність запису в звітному документі.

мить. Хтось з офіцерів постійно працює за клавіатурою. От і цього разу зосереджено виконує термінове завдання капітан Ігор Підлісний. Покинувши на хвилинку свою справу, він ділиться наболілим:

— На мою думку, обсяг паперової роботи не зменшується, а навпаки, збільшується. Управлінські структури готують безліч вказівок, а офіцери військових частин і підрозділів повинні їх виконувати оперативно і якісно. Взяти хоча б планування. Окрім основних планів на півріччя, ми складаємо плани з багатьох напрямів роботи відділення, з кожною категорією військовослужбовців зокрема. Після доведення рішень військових рад головного командування Сухопутних військ ЗС України, Західного оперативного командування і армійського корпусу складаються відповідні плани щодо реалізації вимог вищого командування. Вже не кажу про підготовку довідок, доповідей та інших матеріалів. До того ж щодня надходить до шести телеграм, і кожна з них — на 3–5 аркушах. Усе це треба набрати на комп'ютері, роздрукувати і розповсюдити у підрозділах бригади. І ця паперотворчість не має меж. Скажімо, Директива Президента України № 1 від 2002 року щодо зміцнення дисципліни викладена на одному аркуші, а плани її реалізації займають понад півсотні сторінок. Адже кожен із управлінців прагне зробити свій, як на його думку, вагомий внесок у важливу справу виконання директиви.

І зауважте, посада друкарки за штатом не передбачена, як, між іншим, і комп'ютери.

— Усі чотири комп'ютери, що розміщені у кабінеті, — власність офіцерів відділення, — долучається до розмови капітан Петро Гаркуша. — Та це ще півбіди. В одній із військових частин нашого армійського корпусу після роботи авторитетної комісії перевіряльники поставили вимогу забрати «нештатні» комп'ютери додому. Тепер наші товариші по службі змушені займатися паперовою роботою в позаслужбовий час.

За підрахунками офіцерів відділення з гуманітарних питань 51-ї омбр, майже 80 відсотків службового часу вони витрачають на ро-

боту над паперами. А чи завжди це виправдано?

— На мою думку, офіцерам-управлінцям слід приділяти більше уваги особистому спілкуванню з підлеглими, надавати їм практичну допомогу, — вважає капітан Гаркуша. — Адже командирам підрозділів та їхнім заступникам теж вистає паперової роботи. Аналізуючи стан військової дисципліни, я переконався, що строковики скоюють більшу частину порушень під час виконання господарських робіт. Ротні та взводні командири у той час, як правило, працюють над паперами... Або ще один приклад. Недавно командир роти розповів, що домовився з дирекцією краєзнавчого музею про організацію безплатної екскурсії для строковиків. Але цікавий захід не відбувся через те, що офіцер мусив терміново відпрацювати документи.

Зазначу, капітан Гаркуша донедавна перебував у Іраку, де виконував обов'язки офіцера відділення з гуманітарних питань 63-го механізованого батальйону. Петро Петрович розповів, що і в бойовій обстановці українські миротворці змушені знаходити час для канцелярської роботи. Особисто він, щоб відзвітувати про свою діяльність протягом шестимісячного закордонного відрядження, привіз чимало картонну коробку з різноманітними діловими паперами.

— Цей архів, який важить добрий десяток кілограмів, тепер зберігається на балконі нашої квартири на згадку про перебування на Близькому Сході, — продовжує Петро Петрович. — До речі, американські, польські та казахські військовики були здивовані, що їхні українські колеги ведуть безліч журналів, складають різноманітні плани, пишуть доповіді. Такого в їхніх арміях немає. Ми ж відпрацьовуємо купу паперів та ще й намагаємось виконати це якнайкраще. Для підтвердження своїх слів капітан дістав із шухляди письмового стола новенький «Журнал обліку командирської підготовки

офіцерів-психологів рот». Виконаний комп'ютерним способом, він був взірцем поліграфічної майстерності.

— Цю роботу ми виконали лише за 20 хвилин, — похвалився капітан Підлісний. — Звісно, папір і всі інші матеріали придбали за власний кошт.

Думки офіцерів відділення з гуманітарних питань поділяє також один із командирів механізованої роти цієї бригади, який попросив не називати його прізвища:

— На оформлення ротної документації я витрачаю з власної кишені понад 600 гривень за рік. При цьому всі облікові журнали, щоденники виготовляю власноручно. Адже робити замовлення у районній друкарні та оплачувати поліграфічні послуги наша військова частина не в змозі. Разом з тим я пам'ятаю настанову свого батька, ветерана Збройних Сил України, що всі документи мають бути в ідеальному порядку. Багато років тому офіцери невесело жартували: «Можна забути провести захід, та не можна забути записати». А хіба зараз не так? Перевірять більше цікавить не якість проведеного заходу, а наявність запису в звітному документі.

Відверто кажучи, і мені іноді доводиться застосовувати цей, з дозволу сказати, «досвід». Буває соромно, але інколи роботу з людьми доводиться підмінити канцелярською писаниною.

Можливо, точки зору моїх співрозмовників не є беззаперечними. Однак я не знайшов жодного прихильника паперової роботи, перебуваючи в численних відрядженнях у військових частинах Західного ОК. Тим часом чимало офіцерів стали справжніми майстрами діловодства: виготовлені ними папки та журнали приємно взяти до рук. Разом з тим не знаю жодного військового пенсіонера, який після звільнення в запас став канцеляристом...

Сергій ШАПОВАЛОВ

КАМУФЛЯЖ

НА БАЗАРАХ — ГУСТО, НА СКЛАДАХ — ПУСТО

Незабаром у Збройних Силах України буде здійснено перехід на зимову форму одягу. Цьому завжди передують поставки на склади відповідного речового майна, проводяться стройові огляди. Проте з кожним роком військові все менше можуть розраховувати на пристойний зовнішній вигляд. Особливо це стосується славнозвісного камуфляжу...

Через брак коштів кілька років тому до військ надійшла вказівка: використовувати на всі так би мовити випадки життя винятково польову форму одягу. Така практика, за винятком формувань, що дислокуються у великих містах, застосовується і нині. Але годі й думати, що у такий спосіб міністерству оборони вдається економити і в повному обсязі забезпечувати війська якісною польовою формою одягу.

БАЗАР НАМ ДОПОМОЖЕ

За 13 років існування Збройних Сил України така буденна для будь-якого іншого війська річ, як речове

забезпечення військовослужбовців, стала не просто проблемою, а проблемою, що переросла у хронічну хворобу. Боротися з нею посадовці тилових служб стомилися, а офіцери та прапорщики майже втратили надію на покращення становища. Причина надто банальна — недофінансування. З року в рік на придбання речового майна для військ в середньому визначається близько 29% від необхідної суми, а реально отримується всього 25%. І це при тому, що говорити про високу якість «форменого костюма» можна тільки з певними зауваженнями.

— На вісімнадцять місяців служби двох комплектів літнього польового костюма військовослужбовцям-строковикам замало, — зауважує начальник речової служби військової частини А-0799 капітан Віталій Чередніченко. — До закінчення терміну носіння одяг втрачав пристойний вигляд. Відтоді, як термін служби скорочено до одного року, а норми залишилися тими самими, солдати виглядають дещо краще. Інколи солдатські «камуфльовані» однострої навіть кращі офіцерських. Чому?..

А справа в тому, що, згідно з діючими нормами речового забезпе-

чення, літній польовий костюм видається офіцерам і прапорщикам — один раз на рік, контрактникам — один раз на 9 місяців або на рік в залежності від тривалості контракту, тоді як військовослужбовцям строкової служби — один раз на 6 місяців. При цьому, незважаючи на різні терміни носіння, всім без винятку категоріям військовослужбовців форма видається однакової якості. І вже після першого прання та кількаденного перебування на сонці «камуфляж» втрачає свій початковий колір і починає кошлатитись.

— Свого часу серед військово-службовців цінилася так звана «стікляшка», — розповідає начальник речової служби однієї з військових частин капітан Костянтин Ковальчук. — Цей польовий костюм шили з порівняно недорогої китайської тканини, яка, окрім натуральних волокон, містила синтетичні. Такий камуфляж довго тримав товарний вигляд, його можна було носити 2–3 роки. Проте контролюючі органи заборонили міністерству оборони проводити закупівлю імпоротної тканини, оскільки це суперечить вимогам чинного законодавства. Відтак українських військовиків одягають у польову форму, виготовлену винятково вітчизняною легкою промисловістю. Добротністю і гарним зовнішнім виглядом вона не славиться...

Особливо обділені в цьому відношенні офіцери та прапорщики. Адже у зв'язку з незадовільними поставками речового майна командування в першу чергу забезпечує польовою формою одягу строковиків та контрактників. Офіцери ж змушені йти на ринок. Там цього добра вистачає... І одягають її лише на стройові огляди та на час приїзду комісії, демонструючи таким чином, що з речовим забезпеченням у частині нібито все гаразд. Насправді ж посадовці з вищих штабів добре знають про «камуфляжну» проблему у військах.

На одній із нарад директор Департаменту гуманітарної політики МО України Ілля Тищенко наголошував, що в частинах поширюється практика звільнення військовослужбовців строкової служби у цивільному одязі. Ця тенденція справді має місце. І не лише у віддалених гарнізонах, де питання

Форма, у якій строковики повертаються додому, за час служби зношується. Ось і доводиться купувати її за власний кошт.

речового забезпечення стоїть особливо гостро. Справа в тому, що форма, у якій строковикам належить повертатися до рідної домівки, за час служби дуже зношується, так що виходить в ній у місто просто соромно.

— Перед звільненням я обов'язково придбаю новий камуфляж і прикрашу його шевронами та нашивками, щоб виглядати гідно перед батьками та друзями, — говорить рядовий Олександр Сем'янівський.

Звісно, можна лише вітати повагу юнаків до військової форми. Але попит на «комки» перед черговим звільненням строковиків інколи призводить до випадків викрадення його зі складу. У президентському полку цю проблему вирішують просто: у кожного солдата, який іде на «дембель» у новенькому камуфляжі, командир вимагає касовий чек з магазину, де він був придбаний. Звісно, подібний контроль захоплення у особового складу не викликає, адже більшість солдатів купують форму на базарах, де ціни нижчі, ніж у магазинах. На ринку, приміром, найдешевший костюм

коштує 90 гривень, а у військторзі — 129.

До речі, часто всіляким військовим товаром, зокрема плямистою формою, торгують колишні військові. Так, наприклад, у Білій Церкві мій знайомий, прапорщик, який звільнився з армії декілька років тому, й досі продає на базарі літні польові костюми. Каже, що це компенсація за недоотримане протягом служби речове майно... Але щось не дуже в це віриться. Адже міністерство оборони компенсує лише тим, що є в наявності. На жаль, нині на складах залишилося те, що нікому вже не потрібно: онучі, ремені, солдатські шапки, білизна...

ФОРМА ОДЯГУ — ВІРТУАЛЬНА. ГРОШЕНЯТА ЗА НЕЇ — ТАКОЖ

Загалом належне до видачі військовослужбовцям речове майно сьогодні оцінюється в 55,3 млн гривень. А враховуючи, що у 2005 році планується чергове скорочення особового складу збройних сил, заборгованість до кінця року збільшиться ще на 44,4 млн.

Таким чином, загальна сума складатиме 99,7 млн гривень. За словами заступника начальника Центрального управління речового забезпечення тилу Головного управління логістики командування сил підтримки полковника Анатолія Максимця, «...цьогорічна потреба коштів на речове забезпечення та лазнево-пральне обслуговування військ визначена у розмірі 523 млн гривень. З них призначено лише 139 млн гривень...»

Отже, цих коштів вистачає на забезпечення військовослужбовців строкової служби призову «весна–осінь 2005 року» і курсантів ВВНЗ лише польовим обмундируванням та взуттям. Розраховувати на щось більше не доводиться взагалі. Наприклад, спортивний чи спеціальний одяг у промисловості не замовляли з 1992 року. До того ж сьогодні підприємства, особливо ті, що постачають форму для армії, неохоче йдуть на співпрацю з військовим відомством.

За словами генерального директора ЗАТ виробничо-торговельної фірми «Сіверянка» Дмитра Лавренюка, майже два з половиною роки колектив підприємства чекав, доки міністерство оборони виплатить мільйон гривень за пошиту форму. Довелося навіть подавати позов до суду... Подібна доля спіткала й чимало інших вітчизняних підприємств. Через кредиторську заборгованість у сумі 25,7 млн гривень та відсутність обігових коштів підприємства легкої промисловості не змогли виготовити та поставити речове майно за цьогорічним

Цьогорічна потреба коштів на речове забезпечення та лазнево-пральне обслуговування військ визначена у розмірі 523 мільйона гривень, а призначено лише 139.

весняним планом. Слід зазначити, що мінімальна потреба у фінансуванні цих видатків щомісячно складає 10 млн гривень.

Тим часом армія змушена виживати за рахунок непорушних запасів. На підставі дозволів міністра оборони та начальника Генерального штабу ЗС України протягом 1992–2005 років зі складів вилучалися предмети постільної білизни, спеціальний одяг, обмундирування та миючі засоби. Протягом цього ж періоду зняте з довгострокового зберігання майно компенсувало потреби, недоотримані з промисловості. Але на сьогодні ці ресурси майже вичерпані. За таких обставин, схоже, незабаром настануть часи, коли військо буде не лише роздягненим, а й невмитим.

Частково на резерви, які ще залишилися на складах та базах зберігання, міністерство оборони розраховує і при звільненні офіцерів та прапорщиків. Мається на увазі, що у зв'язку з незадовільним фінансуванням цим категоріям військовослужбовців замість грошової компенсації за не видане речове майно пропонується отримувати зі складів військових частин польові утеплені костюми, хутрянні рукавиці, валянки, солдатські шапки-вушанки. Проте, за

словами полковника Анатолія Максимця, більшість звільнених з лав збройних сил військовиків віддають перевагу грошам, адже кожен з них може розраховувати в середньому на 4 тис. гривень компенсації, отримати яку сьогодні вдасться хіба що через суд. Загалом заборгованість перед військовослужбовцями за недоотримане протягом попередніх років речове майно сягає близько 614,5 млн гривень! При цьому слід зважати на те, що через недофінансування цей борг щороку зростає на 12–13%.

Тож скільки часу ще наше військо ходитиме напівроздягненим, наразі невідомо. Очевидно лише те, що деяких державних чиновників це питання мало хвилює. Тривалий час у Кабінеті Міністрів «відлегується під сукном» проект закону, яким з 1 січня 2006 року передбачено цільове асигнування коштів на компенсацію за недоотримане військовослужбовцями речове майно. На жаль, ця законодавча ініціатива міністерства оборони й донині продовжує покриватися товстим шаром пилу.

Але ж розраховуватися з людьми все одно колись доведеться...

Сергій БАСАРАБ

БЮРО ПЕРЕКЛАДІВ TRANSLATION BUREAU WANDA 46 MOV

НАУКА–ТЕХНІКА–БІЗНЕС–МЕДИЦИНА

вул. Шолуденка, 6, к. 6

01135, м. Київ, Україна

T/F 501-2134, 236-2217

E-mail: wanda@kw.ua

wanda@optima.com.ua

**“Український
Взуттєвий Альянс” є
офіційним представ-
ником взуттєвої
фабрики “АРТДАН”
на ринку України.
АТ “АРТДАН”
спеціалізується на
виробництві
чоловічого та
жіночого
повсякденного
модельного і
спеціального взуття,
працює на ринку
України з 1993 року.**

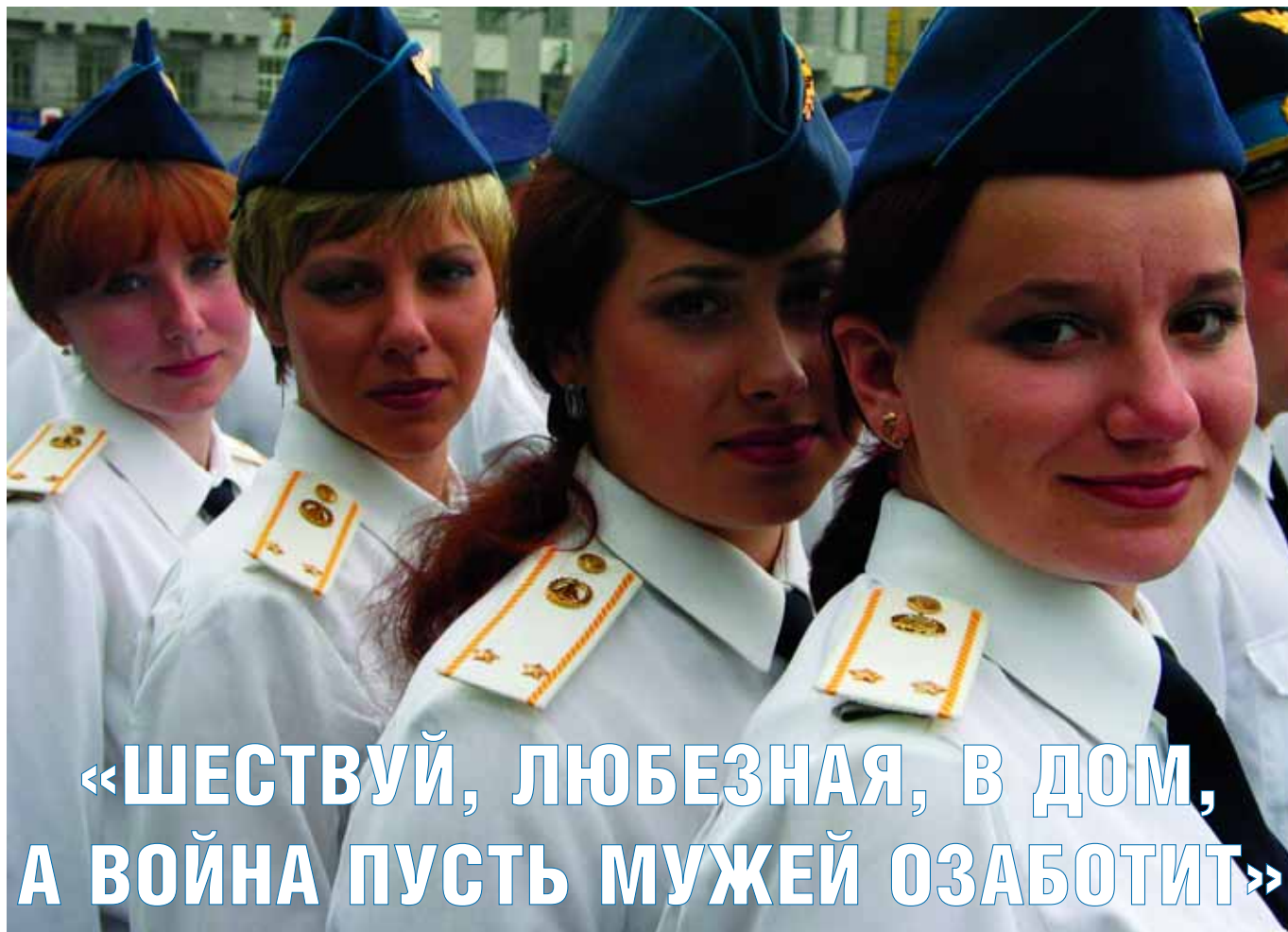
Підтвердженням цього є численні нагороди, отримані фабрикою на вітчизняних та міжнародних виставках “Leathe and Shoes”, “Київський міжнародний Контрактовий ярмарок”, “Казанський ярмарок”, “Межрігіональні універсальні виставки-ярмарки” та інших.

Нашими постійними споживачами вже тривалий час є такі державні установи як: Державна Митна служба України, МВС України, Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міжнародний аеропорт "Бориспіль". Потужність виробництва дозволяє випускати до 6 тисяч пар взуття на місяць. Всі моделі виготовляються тільки з натуральної, високоякісної шкіри, а утепленні моделі комплектуються натуральним або ж штучним хутром.

тел./факс 251-48-09

DEFENDER SPECIAL COLLECTION

або Чи потрібні нашому війську воїни у спідницях і на високих підборах?

У давні часи питання участі жінок у військовій діяльності було предметом жвавих дискусій. Зокрема, давньогрецький філософ Платон відзначав, що приналежність до чоловічої або жіночої статі — не єдиний критерій, що визначає місце людини в суспільно корисній діяльності.

«АМАЗОНКА» ОЛЬГА

Присутність жінок у військових формуваннях не є феноменом сучасності. Перші відомості про жінок-воїниць пов'язані з амазонками, згадки про яких зустрічаються ще в працях, датованих V ст. до нашої ери. «Жіночі військові поселення» були поширені у досить великому географічному просторі — від Південної Америки до Лівії і від Персії до Нової Гвінеї. До речі, жили амазонки і на території Росії — у районах Ростовської області, П'ятигорська і передгір'ях Кавказу поблизу річки Терек.

У слов'янській історії образ жінки-воїни також має давню традицію. Так, вже у 626 р. візантійські літописці свідчать, що при облозі Константинополя знаходили між убитими русичами жінок у латах. А, приміром, Немирович-Данченко писав: «...первісні слов'янки зненацька лякали ворогів під час бою, коли несамовито, з мечами в руках

вривалися в їхні ряди». Загальновідомим є й факт, що княгиня Ольга мала в Києві свою дружину й успішно здійснювала військові походи проти непокірних сусідів.

ПІД ЧОЛОВІЧИМИ ІМЕНАМИ

У європейських арміях представниці прекрасної статі вперше здобули статус штатних військових у період 1560—1650 рр. Відтоді при вступі на військову службу з жінками укладали контракт, де чітко описувалися їхні функціональні обов'язки відповідно до військового фаху і визначався розмір грошового забезпечення. Батьківщиною фемінізованої армії є Англія. Саме тут у 1653 р. з'явилися перші жіночі військові шпиталі, що комплектувалися дружинами солдат. А вже у 1917—1919 рр. у складі англійських збройних сил були сформовані Жіночі королівські військово-повітряні сили, Королівський допоміжний корпус ВМФ і Жіно-

чий легіон секції автотранспорту загальною чисельністю 100 тис. чоловік. Однак уперше жінки стали у стрій нарівні з чоловіками в Канаді у 1895 р., їх, як повноправних військових, почали приймати на військову службу в бойові частини.

У Росії перший документ, що стосується служби слабкої статі в армійських підрозділах, був зафіксований в епоху Петра I. У «Статуті військовому» 1716 р. було закріплено право жінок на службу в армії, але, знову-таки, у військових шпиталях. До середини XIX ст. російські жінки активної участі в бойових діях не брали і зброї не носили. Виняток складали тільки показні формування, створення яких було винятково забаганкою російських імператриць. Так, у 1787 р. на честь візиту Катерини II до Таврії у Балаклаво-грецькому батальйоні зі ста «шляхетних дружин і дочок панів офіцерів» за розпорядженням князя Григорія Потьомкіна була сформована «амазонська рота». Але цей підрозділ мав скоріше екзотичний, ніж військовий характер.

У зв'язку з тим, що в бойових частинах жінкам служити не дозволялося, багато хто із них, з патріотичних міркувань, «проривався» до армії під чоловічими іменами та прізвищами. Так, наприкінці XVIII ст. під ім'ям убитого брата Олександра ротою уланів командувала Саша Тихомирова, яка прослужила в кавалерії 15 років. Перша російська жінка-офіцер, дочка гусарського ротмістра Надія Дурова, у 1807 р. стала юнкером Кінно-Польського уланського полку під прізвищем Соколов. Антоніна Пальшина — кавалер двох Георгіївських хрестів — воювала в роки Першої світової у 9-й сотні кавалерійського полку Кубанської дивізії і 7-му піхотному Севастопольському під ім'ям Антон, а Ольга Шидловська — як гусар 4-го Маріупольського полку Олег Шидловський.

ЗІРКА ГЕРОЯ ВІД СТАЛІНА І ЗАЛІЗНИЙ ХРЕСТ ВІД ГІТЛЕРА

У радянські часи питання про необхідність проходження військової служби жінками також активно обговорювалося. Микола Подвойський і Олександра Колонтай вважали військову діяльність жінки засобом забезпечення її фактичної

соціальної рівності. «Із призовом жінок у військо остаточно закріплюється уявлення про неї як про рівноправного і повноцінного члена суспільства», — підкреслювала Колонтай.

Багато жінок брали активну участь у бойових діях на фронтах Громадянської війни. Наприклад, Розалія Землячка була начальником політвідділу 8-ї і 13-ї армій, а Лариса Рейснер, яка стала прототипом комісара для «Оптимістичної трагедії», — комісаром Головного морського штабу.

Різке збільшення кількості жінок у військових формуваннях спостерігається під час Другої світової

На відміну від закордонних «амазонок», наші жінки пов'язують долю з армією переважно з меркантильних міркувань.

війни: в англійській армії нараховувалося до 225 тис. жінок, в американській — 450–500 тис., у німецькій — близько 500 тис., понад 800 тис. — у Радянській Армії, із них 80 тис. офіцерів.

Безпрецедентною подією у світовій історії є бойова діяльність у роки Великої Вітчизняної війни відразу трьох жіночих авіаційних частин: 586-го винищувального полку (командир — підполковник Тетяна Казарінова), 587-го полку пікіруючих бомбардувальників (до 1943 р. полком командувала майор Марина Раскова) і 588-го нічного бомбардувального (командир — майор Євдокія Бершанська). 28 льотчиць і штурманів цих полків були визнані гідними вищої нагороди Батьківщини — звання Героя Радянського Союзу. Усього за роки війни це звання отримали 86 жінок, 150 тис. були нагороджені бойовими орденами і медалями, понад 200 стали кавалерами орденів Слави.

Чи були у світі подібні аналоги? Слід визнати, що зовсім небагато. У гітлерівській Німеччині була тільки одна жінка, яка отримала дві вищі нагороди Третього рейху — Залізний хрест — особисто з рук Гітлера. Її звали Ханна Райч. У 40-і роки вона під керівництвом відомого конструктора фон Брауна в якості пілота проводила ви-

пробування ФАУ-снарядів. Інструментував її особисто Гітлер. Крім Залізного хреста 1-го ступеня, Райч мала звання капітана люфтваффе. Саме вона, після зради Германа Герінга, 26 квітня 1945 р. з боєм проірвалася до вже оточеного радянськими військами Берліна і доставила туди нового головнокомандувача військово-повітряними силами вермахту генерал-фельдмаршала фон Грайма.

Проте суспільство все-таки прагнуло уберегти жінку від небезпек і труднощів військової служби, сприймаючи її як матір, призначення якої народжувати і виховувати дітей. Однак бурхливий розвиток феміністського руху на рубежі XX ст. став однією з причин активізації професійної участі жінок у військовій сфері.

США: СІМ'Я НА ВІВТАРІ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Сучасні збройні сили більшості країн світу важко уявити без представниць прекрасної статі. Колишній голова комітету начальників штабів США генерал Джон Вессі характеризував фемінізацію армії як унікальну тенденцію: «Для наших збройних сил, — підкреслював він, — це важливіша за своєю значимістю подія, ніж винахід ядерної зброї».

Командування ізраїльської армії вважає, що захоплення жінок-військовослужбовців у полон може деморалізувати війська.

Фемінізація американської армії посилилася після прийняття конгресом у березні 1972 р. поправки до конституції «Про рівні права», відповідно до якої заборонялася будь-яка дискримінація за ознакою статі в усіх галузях професійної діяльності громадян США. Щоправда, рішення, що дозволяло жінкам вступати до військових академій, було прийняте лише у 1976 р. Однак після першого випуску Вест-Пойнту в 1980 р. вже близько 3 тис. жінок-офіцерів закінчили це елітне військове училище. Як результат, сьогодні армія США має десять жінок-генералів, а генерал-лейтенант Керол Маттер стала начальником штабу Корпусу морської піхоти.

У 1986 р. в стратегічних ядерних силах США відбувся небачений прорив: жінки були допущені до святая святых національної оборони — складу бойових розрахунків пуску міжконтинентальних ракет. Численні перевірки в екстремальних ситуаціях показали, що представниці прекрасної статі справляються зі своїми обов'язками не гір-

ше, а в деяких випадках навіть краще за чоловіків.

У квітні 1993 р. міністерство оборони США прийняло рішення про допуск жінок до участі в бойових вильотах авіації і служби на бойових кораблях. «Ми вже не можемо відправлятися на війну без жінок», — був змушений констатувати Коллін Пауелл у 1991 р. перед початком операції «Буря в пустелі».

Нині залучення жінок до армійської служби в США регулюється розд. 10 «Зводу законів Сполучених Штатів», а також директивами міноборони. Розроблений та постійно оновлюється перелік військово-облікових спеціальностей, на які дозволяється призначати жінок. Зазвичай військовослужбовці-жінки зайняті в таких традиційних галузях, як адміністративна служба, медичне обслуговування, зв'язок, тилове забезпечення, розвідка і діловодство.

Але не все так просто. Суміщення обов'язків матері і військовослужбовця змушує багатьох жінок у погонах відмовлятися від сім'ї. Якщо серед офіцерського складу зброй-

них сил США одружені чоловіки складають 80%, то заміжні жінки — лише 53%. Серед рядового і сержантського складу відповідно 65% і 42%.

ФРАНЦІЯ: НЕ ОБРАЖАЙТЕ ЖІНОК ПІЛЬГАМИ

1 січня 2002 р. у Франції був завершений перехід до комплектування збройних сил на професійній основі. І знову постало питання залучення жінок до військової служби. Адже повністю задовольнити потреби армії в особовому складі тільки за рахунок чоловіків-контрактників виявилось неможливим. Отже, уряд спеціальним декретом скасував обмеження щодо проходження служби жінками, за винятком призначення на посади, не сумісні з виконанням обов'язків військової служби жінкою. Встановлений навіть їх перелік, за яким вони умовно поділені на дві групи: посади, що передбачають участь у бойових діях в умовах безпосереднього зіткнення із супротивником, та посади, що передбачають спільне проживання.

Незважаючи на скасування переважної більшості обмежень, 56% французьких жінок віддають перевагу службі на адміністративно-господарських посадах: начальника кабінету (секретаря), начальника вузла зв'язку, офіцера технічної служби, системного аналітика інформаційної мережі, скарбника, офіцера-інструктора. Переважна більшість жінок-військовослужбовців суміщують військову кар'єру з сімейним життям — 75% з них обрали військових й у більшості випадків проходять службу разом з ними.

Результати соціологічних досліджень свідчать, що 80% французенок, які служать у війську, не мають жодних проблем в особистому житті. Це пояснюється тим, що у збройних силах Франції 72% жінок мають нормований робочий день. Водночас міністерство оборони постійно удосконалює соціальну допомогу сім'ям військових. При цьому воно змушене вживати заходів щодо уникнення будь-яких проявів дискримінації за статевою ознакою, адже надання додаткових пільг жінкам сприймається суспільством як приниження.

**ІТАЛІЯ:
ПРАВО НА ВІЙСЬКОВУ
КАР'ЄРУ
І... ДЕКРЕТНУ ВІДПУСКУ**

Фемінізація іноземних армій продовжується. У країнах, де жінкам традиційно забороняли служити у війську, нині обмеження скасовані. Наприклад, у 1997 р. це зроблено в Італії. Більше того, у січні 2000 р. військове відомство країни оголосило, що відразу три військові академії — ВПС, ВМС і Сухопутних військ — прийматимуть жінок. Представниці прекрасної статі можуть скласти до третини слухачів. Для них зняті всі обмеження у військовій кар'єрі: по закінченні академії у випускниць з'явиться можливість дослужитися до командира військового корабля чи повітряної ескадрилі, а при бажанні — і до начальника Генерального штабу.

Відповідно до закону, жінки можуть проходити службу на контрактній основі в усіх видах збройних сил в якості офіцерів, унтер-офіцерів, сержантів та рядових. Водночас юридично закріплені обмеження на заміщення деяких посад, перелік яких щорічно визначається наказом міністра оборони. Крім того, під час прийому жінок на військову службу повинні дотримуватися фіксовані квоти. Так, при здійсненні перших наборів жінок у військові училища їхня максимальна квота складала 20% від загальної кількості прийнятих курсантів, а під час призову на посади рядового складу — 30%.

Італійські жінки-військовослужбовці мають рівні з чоловіками права (просування по службі, грошове забезпечення, гарантії соціальної захищеності), але при цьому такі самі права, що й цивільні жінки (на декретну відпустку).

ПЛАТОН МЕНІ ДРУГ, АЛЕ...

Слід визнати, що точки зору психологів з приводу залучення жінок до військової служби часто прямо протилежні. Одні стверджують, що в армії жінкам не місце, аргументуючи це тим, що вони дезорганізують вивірений уклад армійської служби, погіршують дисципліну, провокують сексуальну активність чоловіків. Інші ж, навпаки, переконані, що жінки не гірше, а за деякими параметрами краще чоловіків виконують свої обов'язки і навіть сприяють зміцненню дисципліни

**В США суміщення обов'язків матері
і військовослужбовця змушує
багатьох жінок у погонах
відмовлятися від сім'ї.**

й етичних норм міжстатевого спілкування.

Думки з приводу перебування жінок безпосередньо в районі бойових дій також неоднозначні. Так, ще Платон відзначав, що присутність на полі бою жінок є засобом психологічної підтримки воїнів. Він був переконаний, що на очах у коханої боець не здатний відступити, проявити малодушність і тим більше дезертирувати. А от відомий російський психолог Олена Сеньявська вважає протиприродним саме поняття «жінка-солдат». «Жінки дають життя, — пише вона, — тим ненормальнішим здається словосполучення «жінка, яка несе смерть».

Прихильників такої позиції чимало і в дальньому зарубіжжі. Наприклад, в ізраїльській армії з початком бойових дій військове командування виводить жінок з цих районів, вважаючи, що захоплення їх у полон може деморалізувати війська. А якщо перед частиною поставлено бойове завдання, ізраїльські жінки-військовослужбовці тимчасово виводяться з її складу.

ПОСТСКРИПТУМ

Нині поступово фемінізуються і Збройні Сили України. Щоправда, на відміну від більшості закордонних мілітарних леді, наші «амазонки» пов'язують свою долю з армією переважно з меркантильних міркувань. Ніде правди діти, їхній вибір насамперед мотивується високим, як на жінку, грошовим утриманням, деякими соціальними пільгами та гарантіями, що їх мають військові, а у віддалених гарнізонах — ще й безробітням. І це не можна ставити їм у провину. Тим більше, що обов'язки свої вони, як правило, виконують зразково.

Так, жінки вміють служити і здатні скласти конкуренцію багатьом чоловікам. Але хай би це було за покликом душі, а не гривні. А в ідеалі українська жінка має турбуватися про виховання дітей та створення родинного затишку. Тож будемо сподіватися, що прийдуть часи, коли нашим жінкам не треба буде перевтілюватися у чоловіків, навіть на деякий час...

Володимир ГАЛАНЦЕВ

ВІЙСЬКО

УКРАЇНИ

Фото Сергія ПОПСУЄВИЧА

ЄВРОСТАНДАРТИ

ВОЄННО-СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Грошове забезпечення військовослужбовців

В арміях європейських країн — членів НАТО виконанню соціальних програм для військовослужбовців приділяється особлива увага. В умовах скорочення чисельності збройних сил щороку збільшуються витрати на утримання людей у погонах.

НІМЕЧЧИНА

За період з 1998 по 2003 рік бундесвер був скорочений на 62,6 тис. чол. Проте витрати на утримання армії залишилися на тому ж рівні — 27,4 млрд дол.

Грошове забезпечення німецьких військовослужбовців складається з окладу, загальної пільгової доплати, а також різних надбавок та виплат. Розмір окладу залежить від військового звання і вікової категорії, а загальна пільгова надбавка — від рівня тарифної групи і сімейного стану.

Посадові оклади регулярно збільшуються. Так, на сьогодні для генералів вони складають 5500–6558 дол., старших офіцерів — 1769–4128 дол.,

молодших — 1231–2524 дол., рядового складу — 729–974 дол.

До того ж передбачено різні надбавки. За кількістю додаткових виплат німці є лідерами в НАТО. Ці нарахування суттєво збільшують місячні доходи, сума яких інколи перевищує розміри основного грошового утримання, що також щороку збільшується з метою компенсації інфляції.

Законом «Про правове положення військовослужбовців бундесверу» передбачені спеціальні надбавки до окладів, якщо вони зі службових причин змушені проживати у відриві від сім'ї. Розміри і порядок виплат цих нарахувань регулюються спеціальним документом —

«Положенням про відшкодування за відрив від сім'ї». Законами «Про правове положення військовослужбовців бундесверу» і «Про матеріальну допомогу військовослужбовцям, призваним на військову службу, та членам їхніх сімей» закріплено право на отримання державної допомоги родинами військовослужбовців, призваних на військові збори і навчання, — дружині виплачується допомога у розмірі 60% останньої заробітної плати чоловіка та по 12% на кожну дитину.

Військовослужбовці бундесверу отримують ще й посадові надбавки за бездоганне виконання своїх обов'язків, польові та понаднормові за зайнятість більше 56 год. на тиждень, грошові виплати за несення служби у вихідні та святкові дні (починаючи з 13 год., за кожну годину) і в нічний час (з 20:00 до 6:00). Окрім того, передбачено суттєві надбавки особовому складу ВПС, ВМС, повітряно-десантних військ. Фінансовими службами також компенсуються витрати, пов'язані з використанням власного і громадського транспорту в службових цілях, за піднайом житла. Виплачуються щорічна одноразова допомога (в розмірі місячного окладу), допомога до чергової відпустки (170–255 дол.), «тринадцята» заробітна плата.

Проте федеральне керівництво не обмежує права військовиків і на додаткові прибутки. Так, закон «Про правове положення військо-

Офіцери французької армії, які мають вислугу 15–18 років, отримують при звільненні до 42 основних окладів.

вослужбовців бундесверу» регулює їхні права на здійснення підприємницької діяльності. Щоправда, робота «на себе» допускається тільки з дозволу командування і за умови, що вона не заважатиме службі і не суперечитиме її інтересам. Отримавши такий дозвіл, претенденти на власну справу (включаючи військовослужбовців строкової служби) мають право займатися підприємництвом.

ФРАНЦІЯ

У Франції в 1996 році прийнято рішення про докорінну реформу в армії: до 2015 року створити на професійній основі нові, більш ефективні збройні сили. За 1997–2003 роки чисельність її збройних сил скоротилася на 121 тис. 700 чол. Водночас витрати на утримання армії збільшилися з 33,1 до 34,9 млрд дол., а на утримання одного військовослужбовця щорічно витрачалася 91 тис. дол.

Розміри окладів залежать від терміну контракту: від 6 місяців вони в 1,5 раза вищі; від 7 до 12 — в 2 рази; від 13–18 — в 3,65; від 19 до 24 — в 4,5 рази. Фіксовані оклади призначаються військовослужбовцям-контрактникам протягом перших 10 місяців служби, якщо вони з самого початку служби заключили контракт на чотири роки, а також

курсантам першого року навчання. Оклад рядового 2-го класу складає 283 дол., сержанта — 441 дол.

Існує багато додаткових заохочувальних надбавок і виплат. Так, наприклад, районна надбавка, яка залежить від місця проходження служби і призначена для компенсації рівня вартості життя. Її розмір коливається в межах 38–108 дол. (від 1 до 3% основного окладу).

Щомісячна надбавка за службу в збройних силах Франції складає: базова ставка — 120–338 дол.; якщо в сім'ї військовика одна–дві дитини — 135–568 дол., троє і більше — 187–782 дол. В окремих випадках, наприклад в гарнізонах з особливо складними умовами служби (за спеціальним списком), ця надбавка збільшується до 1248 дол.

Додатково для військовослужбовців передбачена одноразова допомога у зв'язку з переїздом до нового місця служби. Для офіцерів мінімальною нормою вважається шість переміщень з гарнізону в гарнізон за період служби і три — для решти військовослужбовців. Тому, починаючи з сьомого переїзду — для офіцерів і з четвертого — для інших категорій, щоразу виплачується додаткова одноразова компенсація.

Військовослужбовці, які служать за кордоном, отримують при від'їз-

НІМЕЧЧИНА: Військовий бюджет — 27,4 млрд дол. (2003 р.). Збройні сили — 284 тис. чол., резерв — 358 тис. чол. Мобілізаційні ресурси — 20,9 млн чол. Комплектування змішане. Строкова служба триває 9 міс., служба за контрактом — 12–23 міс.

ФРАНЦІЯ: Військовий бюджет — 34,9 млрд дол. (2003 р.). Збройні сили — 259 тис. чол., резерв — 99,5 тис. чол. Мобілізаційні ресурси — 14,6 млн чол. Комплектування на контрактній основі.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ: Військовий бюджет — 41,3 млрд дол. (2003 р.). Збройні сили — 212,6 тис. чол. Мобілізаційні ресурси — 14,5 млн чол. Комплектування на контрактній основі.

ді 305 дол. і ще 25% на дружину і 10% на дитину. На облаштування, наприклад, в Гвінеї додатково сплачується до 12 основних окладів протягом трьох років. Оренда житла компенсується фінансовими органами міністерства оборони.

Досить високими є компенсаційні доплати за особливі умови служби. Приміром, за службу у військово-повітряних силах льотному складу, офіцерам-десантникам виплачують додатково 50% від основного окладу, військовослужбовцям авіадиспетчерської служби — 10%. Плавсклад надводних кораблів отримує додатково 20% від основного окладу, підводники — 50%, водолази — погодинну або подовову доплати, пілоти авіаносної авіації — 12,5 дол. на день.

Крім того, заохочувальні виплати включають щомісячну основну доплату за кваліфікацією — 10–20% від основного окладу, а та-

кож спеціальну доплату лікарям і медичним працівникам (фіксована ставка) — 455–2288 дол. Офіцери, які мають вислугу 15–18 років, отримують при звільненні грошову допомогу у розмірі 42-х основних окладів; унтер-офіцери і старші капрали, вислуга яких складає 8–11 років, — 14 окладів.

У зв'язку зі скороченням тривалості робочого тижня до 35 год. це законодавче положення розповсюдили і на військовиків. В армії було введено скорочений робочий день наприкінці тижня і надано право на додаткові 15 днів відпочинку на рік (окрім 45 днів відпустки, відповідно до закону «Про статус військовослужбовця»). Разом з тим, враховуючи особливі умови служби, міністерство оборони, за узгодженням з радою військовослужбовців, прийняло рішення ввести подовову грошову компенсацію в розмірі 85 євро на

день у разі добровільної відмови військовослужбовця від права на використання додаткового відпочинку.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Грошове забезпечення рядового, сержантського і офіцерського складу у Великій Британії визначається в залежності від звання та вислуги років і складається з окладу і різних надбавок. Середній щомісячний оклад генералів (бригадних генералів) становить 7572–12672 дол., старших офіцерів — 4500–6814, молодших — 3272–3441, рядового складу — 1910–2638 дол.

В англійській, як і у німецькій та французькій арміях, встановлені різноманітні види щоденних надбавок. Приміром, за проходження служби на заморських територіях — до 6 дол. (без сім'ї), у Північній Ірландії — 7 дол. (для всіх військовослужбовців). Крім того, в залежності від спеціальності й роду військ введені надбавки військовослужбовцям повітряно-десантних військ — 6 дол.; загонів спеціального призначення — 31, льотному складу — 26, підводним плавцям — 21, екіпажам кораблів і суден військово-морських сил, які перебувають у плаванні, — 8 дол.

На розквартирування військовослужбовці у званні майор і вище отримують щоденно 6,4 дол.; капітан і нижче — 4,8; унтер-офіцер — 3,8; рядовий — 1,6 дол. Якщо офіцер орендує житло разом із сім'єю, то йому доплачується 14–29 дол., солдатам і сержантам — 6,4–11 дол. на день. Додатково — на оплату оренди гаража — 0,96 і паркування — 0,5 дол.

Компенсуються також витрати на комунальні послуги. Причому їх розміри залежать від місця проживання військовика. Так, у Лондоні, який вважається винятково дорогим містом, доплачують 4,8 дол. на розквартирування щоденно.

Додатково оплачуються праця у понаднормові години, нічні варті, виконання служби у вихідні й святкові дні, у відриві від сім'ї більше шести місяців на рік. У разі переведення на нове місце служби виплачується додаткова сума в розмірі місячного окладу.

За додатковими виплатами, які перевищують розміри основного грошового утримання, німці є лідерами в НАТО.

Юрій КУЗНЕЦОВ

ТУРИНСЬКА ШАХІВНИЦЯ

Уривок із книги Леоніда ФРОСЕВИЧА

Продовження. Початок в попередньому номері

У березні 1992 року паризький хитрован Стрешинський уклав з Комерційним центром Міністерства оборони України перший контракт (№ 1/11) на поставку за кордон армійських спецвиробів.

— Ось що відомо про першу комерційну оборудку Стрешинського зі зброєю, — відкриває «файли» розслідування в розмові зі мною полковник СБУ контррозвідник

Володимир Куліш. — Експортну ліцензію йому видали у Києві 10 березня 1992 року, і вже 23 березня судно «Sabina» з військовим вантажем на суму 4,5 мільйона доларів залишило спецпорт Жовтневий, що у Миколаївській області. Якби тоді існував чіткий, законодавчий механізм контролю за торгівлею зброєю і боеприпасами, то цей контракт, гадаю, мав би пройти

крізь сито контролюючих інстанцій. Урядову експертно-технічну комісію, на яку було покладено завдання ліцензування, квотування, продажу й придбання зброї, армійської та спеціальної техніки, запчастин до неї і військового майна, іншими словами — спецпродукції, було створено лише 25 березня 1992 року після доповідних записок керівництва СБУ Президенту України Кравчуку. І тільки у травні 1992 року ця комісія дозволила реалізацію експортних контрактів двом зовнішньоторговельним фірмам — «Укрінмашу» і «Прогресу». Комерційний центр міністерства оборони, який продавав зброю до цього, розформували. Так держава почала налагоджувати нову систему експортного контролю, що її запропонувала СБУ.

...Стрешинський якось зумів переконати київських генералів, що повезе зброю до Марокко (порт призначення — Касабланка), що буцімто тамтешньому міністерству оборони вкрай необхідні протитанкові та переносні зенітно-ракетні комплекси «Фагот», «Метис», «Игла», а також стрілецька зброя, снаряди... Але це була брехня. Інтерпол не підтвердив, що судно заходило до Касабланки. Швидше, ця партія зброї, як і наступні, потрапила на Балкани. Невже до Хорватії?

Торкнемося фінансової сторони цього контракту. Ним передбачалося, що оплата товару здійснюється протягом чотирьох днів з часу відкриття безвідкличного акредитиву на 4 500 000 доларів (саме таку суму глава панамської фірми заплатив за українські ракети). Але через який банк проходили ці гроші? У 1994 році це було загадкою для мене. Я шкодував, що в моєму досьє бракувало ще багатьох матеріалів. Деякою втіхою став важливий документ, який потрапив до мене за допомогою друзів.

У березні 1993 року ревізори фінуправління Міністерства оборони України з подивом доповідали своєму керівництву: зникли деякі папери, що фігурували як додаток до угоди № 1/11/92 р. Вони стосувалися фінансових розрахунків. Звісно, інспектори зажадали пояснення від начальника Комерційного центру міноборони, адже саме він укладав цю угоду з Дмитром Стрешинським. І що ж почули у відповідь? Зі слів начальника

Центру, він комусь віддав цей додаток до контракту. Тобто шукайте, хлопці, по всіх усядах. Дивина та й годі!..

А, може, ця дивина не випадкова? Адже ревізори встановили: вартість спецвиробів, придбаних панамською фірмою, склала 8 010 000 інвалютних карбованців (4 500 000 доларів). А фактично на банківський рахунок Комерційного центру надійшло 7 815 150 інвалютних карбованців, тобто на 194 850 менше. Хто ж тут «нахімічив»? Лише згодом, у ході слідства, розібралися: виявляється, фінансисти не взяли до уваги різницю між курсами валют, яка існувала на час укладення угоди і на момент перерахування коштів до міноборони. Тобто ми одержали за свій товар чотири з половиною мільйони «зелених», як і годиться.

Коротко про гроші (4,5 мільйона доларів), які надійшли «від Стрешинського» до казни міноборони. Оскільки між військовим відомством та Київською міською державною адміністрацією існували домовленості про співпрацю, то 2,5 мільйона доларів з цієї суми були перераховані на рахунок КМДА. Натомість військовики сподівалися одержати 300 квартир. Цю фі-

нансову операцію лобював один із генералів, який командував армійськими будівельними підрозділами. Принаймні так пояснював тодішній начальник Комерційного центру МО. За його словами, тодішня київська влада надто швидко забула про свої домовленості щодо надання житла для захисників Вітчизни.

...Матеріали, які вдалося зібрати під час журналістського розслідування, показують, що «пробивати» перший контракт Стрешинському допомагали деякі посадовці військового відомства. Один із них фігурує у моєму досьє під псевдонімом «генерал Пугач».

Так ось, десь наприкінці 92-го просочилася інформація, буцімто на ім'я Пугача за кордоном було відкрито валютний рахунок. І сюди, мовляв, мали капати грошки за його сприяння панамській фірмі «Global technologies international». А ще «добрі люди» потурбувалися про нерухомість генерала Пугача — начебто придбали для його сім'ї будинок в Італії. Втім, офіційних доказів немає. Але, як не крути, ясно: генерал Пугач узяв під опіку фірму «Global». Він особисто побував у порту Жовтневий, намагаючись уладнати справу з відвантаженням зброї без оформлення експортної ліцензії. До речі, цю поїздку фінансував Стрешинський, зрештою, оплата чартерного авіарейсу до Миколаєва (літак Як-40) для нього була дрібницею. Генеральський бліцкриг на Південь закінчився невдачею. Тоді Пугач запропонував Стрешинському поїхати на дачу до тодішнього міністра машинобудування, військово-промислового комплексу та конверсії Віктора Антонова. І вже там цей тандем вів розмову про одержання такої ліцензії...

Із журналістського досьє.

Під час слідства до рук правоохоронців потрапив оригінал листа державного міністра Віктора Антонова № 10-589/98 від 10 бе-

резня 1992 року на адресу міністра оборони України та голови Державного митного комітету України. У ньому були такі рядки (дослівно): «Керуючись п. 4 Указу Президента України від 20 січня 1992 р. (№ 45) і необхідністю вирішення соціальних програм у Збройних Силах України, підтримки економічних програм уряду, дозволяється поставити фірмі «Global technologies international» зброю згідно контракту № 1/11/92».

Антонов підтвердив візит Пугача і Стрешинського до нього на дачу. Він згадав, що у лютому 92-го йому зателефонував Пугач і попросив прийняти його разом зі Стрешинським. Оскільки Антонов перебував у відпустці, то погодився зустрітися з ними вдома. З перших хвилин спілкування гості торкнулися проблеми — через відсутність експортної ліцензії зброєю (а вона вже була у порту Жовтневий) не дозволяли завантажити на корабель. На той час питання видачі ліцензій ще не було врегульоване, і Антонов жодного такого документа не підписав. Господар дачі викликав до себе одного з підлеглих і той згодом оформив експорт зброї через «Global technologies international».

Очевидно саме Пугач був інформатором Стрешинського. Від нього той одержав точну інформацію про те, які саме зброя та боеприпаси зберігаються на наших військових базах.

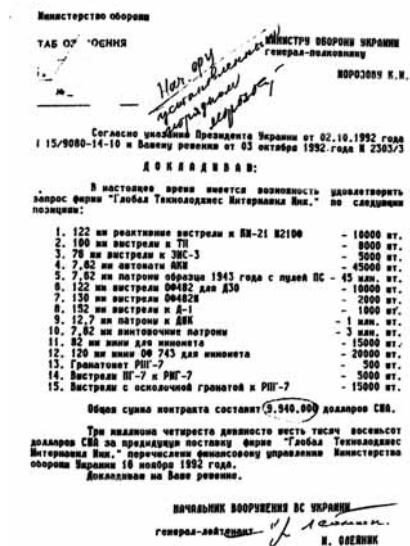
Із закритих джерел.

«Стратег був добре поінформований про військовий потенціал України та мав широкі зв'язки серед високих посадових осіб держави».

...Генерал Пугач, певно, розумів, що нишпорка Стрешинський рано чи пізно викличе підозру військових контррозвідників. А тоді ниточка потягнеться і до нього. Отож чи варто було далі ризикувати своєю кар'єрою?

Інтуїція не підвела Пугача. На той час наша контррозвідка уже розробляла оперативні справи «Стратег» і «Терміти». Зрозуміло, що «Стратег» — це Стрешинський. А під «термітами», очевидно, малися на увазі хабарники з Міністерства оборони України, корумповані чиновники.

...Попри тимчасові труднощі парижанин продовжував налагоджувати тіньові бізнесові схеми. Він

«Поговоріть з офіцерами, і вони вам розкажуть, скільки військового майна було списано, продано за безцінь, зате з великою вигодою для начальства».

шукав нових знайомств, тинявся по урядових кабінетах, відгукувався на пропозиції про співробітництво. Якось улітку 1992 року Пугач познайомив його з одним із полковників (він у нашому розслідуванні буде під псевдонімом Шуліка).

Полковник не був проти вигідного співробітництва з торговцем зброєю, більше того — заради матеріальної вигоди він ладен був, так би мовити, стелити перед цим аферистом килимові доріжки.

На початку вересня 92-го Шуліка пропонує Стрешинському ділову зустріч з чиновником високого рангу, який може «пробити» будь-який контракт. Парижанин приймає пропозицію. І така зустріч справді відбулася у Києві, у ресторані Спілки архітекторів. Звичайно, стенограми цієї розмови ніхто не вів, але обізнані люди стверджують, що «пробивний» чоловік узявся допомогти Стрешинському. А за свої послуги нібито запросив 50 тисяч доларів. Почувши це, торговець зброєю запротестував. Чиновник відступив. Була названа нова сума — цього разу 10 тисяч «зелених». Як-то кажуть, вдарили по руках і розійшлися. Щоправда, новий знайомий спочатку висловив побажання, щоб ці гроші «перекинули» на рахунок офшорної фірми, але потім узяв свої слова назад, мовляв, зв'язок — через полковника Шуліку.

Із закритих джерел.

У 1995 році слідчий військової прокуратури перевірів показання Стрешинського про вимагання хабарів. Ось що розповіла свідок Оксана Л-ва. Із Стрешинським вона познайомилася навесні 1992 року. Іноді вони проводили час разом — на початку червня 1992 року, коли Стрешинський збирався від'їжджати до Москви, вони обідали в ресторані готелю «Україна». Після цього піднялися у кімнату, яку знімав Стрешинський. Тут у нього мала відбутися ділова зустріч. І справді, до кімнати завітали двоє літніх чоловіків. Про що вони говорили — Оксана не пригадує, оскільки у цей час знаходилася у сусідній кімнаті. А потім один з цих чоловіків поїхав з ними на залізничний вокзал. По дорозі, у її присутності, Стрешинський відрахував гроші (стодоларовими купюрами) та сказав їй, що «ети де-

ньги сейчас уйдуть». Вона зрозуміла, що він збирається передати якусь суму чоловікові, з яким розмовляв і який супроводжував його до вокзалу. Яку суму відрахував Стрешинський та чи дійсно він передав гроші, Оксані невідомо...

15 серпня 1995 року, одержавши результати перевірки заяв Стрешинського, слідчий виніс постанову про відмову в порушенні кри-

Володимир Куліш: «Стрешинський зумів переконати генералів, що повезе зброю до Марокко. Але Інтерпол не підтвердив, що судно заходило до Касабланки».

мінальної справи на підставі ст. 6 п. 1 КПК України (відсутність складу злочину). Тобто хабарники (вони ж «терміти») відбулися легким переляком. Але залишається запитання: хто ці візитери, що відвідали Стрешинського у готелі? У мене є достовірні відомості, що одним із них був Шуліка. Саме він проводив Стрешинського до московського потягу. Другим візитером був заступник директора одного з київських оборонних заводів.

На жаль, стражі закону тут не побачили криміналу. От і виявилось, що показання свідків, магнітні плівки, зрештою, оперативні донесення контррозвідників — пусте місце для військової прокуратури. Ну, нема в армії липкоруких генералів та полковників! Не-е-ма-а! Вимерзли, як мамонти. Провалилися в тартарари. Стривайте, а як же бути зі словами Стрешинського — «ети деньги сейчас уйдут»?

Прочитую листа читача, який відгукнувся на мої статті про корупцію в армії. Він зазначає: «Факти, які ви оприлюднюєте, — лише верхівка айсберга. Багато хто з генералів давно почуває себе вільно — як риба у воді — у морі хабарництва та корупції. Поговоріть з рядовими офіцерами управління — і вони вам розкажуть багато цікавих історій про хабароманію цих формених хапуг. Ви, наприклад, дізнаєтесь, скільки військового майна, техніки, озброєння було списано, продано за безцінь, зате з великою вигодою для начальства; як деякі генерали за сміхотворними цінами розпродували трофейну зброю

часів Великої Вітчизняної війни; як у 1992—1993 роках безперервним потоком йшли до наших військових начальників представники іноземних фірм — з подарунками, сувенірами, хабарами. І такі зустрічі завше закінчувалися щедрою пиятикою. Було цікаво спостерігати, як пізно увечері помічники виводили під руки того чи іншого генерала й насилу запихали його до салону службового автомобіля. А вже наступного дня вони у яскравих фарбах розповідали колегам про цей генеральський спотикач. Ось такі керівники... Свого листа не підписую, оскільки знаю можливість цих мафіозних людей і не хочу, щоб мене «прибрали» або покалічили».

А ось лист авіаторів зі Старокостянтинівського гарнізону (Хмельницька область), що одного разу потрапив на мій журналістський стіл. Це звернення зборів офіцерів військової частини. Його підписали майори В. Василющенко та І. Римар.

«У кожного військовослужбовця виникає питання: чи потрібна армія незалежній державі? І одразу є відповідь: ні, не потрібна. Чому? А тому, що держава до армії повернулася, м'яко кажучи, спиною. Дійшло вже до парадоксу — офіцери пишуть рапорти командуванню, щоб їх відпустили заробити грошей на утримання своєї сім'ї (а в більшості сімей військовиків жінки не працюють). Прочитати ці рапорти — це ж крик болю та відчаю! Як могла держава довести офіцера до такого жалюгідного стану?! Сором

У платіжці вказувалося, що гроші нібито призначалися на будівництво житла для військовослужбовців. Проте жодної квартири за цей мільйончик не було збудовано!

на весь світ. У багатьох сім'ях немає навіть грошей, щоб купити хліба, не кажучи вже про одяг, ліки. Хворіють жінки, бо не можна бути здоровою, коли їси одну лише картоплю. Де ж турбота держави про свою націю, про своє майбутнє?

З кожним роком натренованість льотного складу знижується, літаки старіють, системи відпрацьовують свій ресурс, а запасні частини та паливно-мастильні матеріали зовсім не надходять. Практично відсутня закупівля нової техніки та озброєння.

У більшості армійців немає власного житла. А щоб його отримати, молодим лейтенантам треба чекати майже 130 років. Офіцери, що віддали службі 25 і більше років, підірвали своє здоров'я на ній, звільняються просто в «чисте поле», без будь-якого житла. Вони — раби своєї держави. Для людини з рушницею залишаються лише два шляхи — або виходити на дорогу з цією рушницею, або продавати військову техніку та майно, щоб якийсь вижити».

Що тут скажеш? Пішого сокола й ворони клюють, мовиться в народі. Соколів України — повітряних асів! — пустили з жебрацькими торбами по світу. Зате популяція шулік збільшується. От і клює простих офіцерів, прапорщиків чорна біда. У пам'яті спливають слова з давньої рекрутської пісні: «...Ой як тяжко камінь бити, так тяженько в війську жити». Хіба не про наше військо ці слова?

А чому ж «тяженько», запитаймо? На яких рахунках осіли мільйони доларів, виручених міністерством оборони за продаж зброї тому ж Стрешинському? Втім, це окрема тема для ґрунтовного розслідування. Спробуймо лише побіжно оцінити ситуацію з фінансами. Як видно з інформації начальника фінуправління МО України (листопад 1993 року), з 5 мільйонів доларів, що надійшли до казни військового відомства, на придбання житла використано 3,9 мільйонів. А решта

де? 1,7 мільйонів направили на сплату податків, 100 тисяч пішло на лікування військовослужбовців за кордоном. Ну а 200 тисяч витратили без рішення міністра оборони. Виходить, просто розтринькали? Тільки на придбання акцій якоїсь фінансової групи начальник Комерційного центру МО перерахував 160 тисяч доларів.

Можна ще згадати, що у січні 1993 року міністерство оборони за вельми загадкових обставин передало мільйон доларів на банківський рахунок № 000070193 (він був відкритий в банку «Україна») фонду «Нове покоління», за яким стояли досить впливові люди, деякі народні депутати. А ці гроші, між іншим, надійшли до казни міноборони також і від продажу зброї.

Фондом керував В'ячеслав Шмелюв, консультант Адміністрації Президента України. Цікаво, що ця фінансова мініатюра мала добре прикриття: у платіжці вказувалося, що гроші (1 000 000 доларів) нібито призначалися «на будівництво житла військовослужбовцям, які звільнені з лав ЗС». Проте час усе розставив на свої місця; це був ілюзорний хід. Хитрий, заплутаний. Жодної квартири за цей мільйончик не було збудовано! Шкода, що в авторів цієї комбінації немає ні страху перед Богом, ні сорому перед людьми. А грошики «пішли» до Америки. Виникла версія, що частину цих доларів керівництво фонду «Нове покоління» використало для оплати електронної техніки, яку Стрешинський надіслав до України (проект здійснювався нібито в рамках допомоги службі охорони глави держави). Однак у ході слідства це припущення не підтвердилося.

Поглянемо й на таку вертикаль. У січні 93-го з валютного рахунку міноборони (а його, як зазначалося у відповідному указі Президента України, було створено винятково для накопичення позабюджетних коштів цільового призначення, цебто гроші тримали для вирішення

житлових проблем) зняли та й продали приватному інвестиційному фонду 4 мільйони доларів. Валюту обміняли на 4,8 мільйонів карбованців. Це була досить дивна і сумнівна операція. І сумнівна хоча б тому, що з цим Фондом посадовці у погонах уклали фальшиві угоди нібито про будівництво житла для армійців (в іншому випадку банк не дозволив би військовим фінансистам зняти 4 мільйони). Ось вам і комбінація для відвернення уваги! Трохи пізніше комерсанти з цього Фонду перепродали 1,4 мільйона доларів за вищим курсом.

Тим часом влада силкувалася мати гарний вигляд при поганій грі. На словах можновладці усіляко демонстрували свою нібито неабияку стурбованість житловою кризою в армії. Цебто лепечи, що хочеш, аби губи не дармували. Так, у лютому 1993 року прем'єр-міністр України Леонід Кучма підписав постанову № 113-р, у якій зазначалося, що всі кошти, виручені від продажу зброї, майна і техніки, потрібно використовувати за цільовим призначенням винятково у сфері житлового будівництва. Насправді ж грошики розтринькували, як кому заманеться. Отож Кучма підмахнув папір та невдовзі й забув про нього (якби тут йшлося про інтереси сім'ї Леоніда Даниловича, то, можливо, і контроль був би дієвішим).

Проте на багатьох нарадах за участю військовиків часто лунало: треба сміливіше й ефективніше торгувати надлишками техніки, озброєння, боеприпасів. Це допоможе зняти гостроту житлового питання. Не дивно, що тоді, в 1992—1993 роках, наші воєначальники носилися з торгівлею зброєю, як чорт з бубном. 5 лютого 1993 року керівник правового відділу управління справами Міністерства оборони України підполковник юстиції Петро Козир доповідав міністру Костянтину Морозову: «...Встановлено, що протягом 1992 року керівництвом Озброєння ЗС України неодноразово допускалися випадки перевищення службових повноважень та порушення вимог Указу Президента України № 28 від 31 грудня 1991 року...»

(Продовження
у наступному номері часопису).

Прапори

Прапорці

Вимпели

Фурнітура

Нанесення зображень на одяг

**ШИРОКОФОРМАТНИЙ ТА ПОВНОКОЛЬОРОВИЙ
ДРУК НА:**

**тканині, вінілі, оракалі,
пластику, картоні, папері.**

Виробниче підприємство «Боровков» протягом п'яти років працює на ринку України. Домінуючим напрямком фірми є виготовлення рекламно-сувенірної продукції на текстилі методом шовкодруку.

Продукція, що виготовляється фірмою: прапори, транспарнти, банери, прапорці, намети, парасольки, скатертини, вимпели, бандани, стрічки, хустки, бірки, фартухи, накидки була оцінена маркетологами і рекламістами українських та зарубіжних підприємств, які із задоволенням доповнили цим переліком групу рекламної продукції, що необхідна для іміджевих акцій.

Фарби провідних західних виробників, що застосовуються нами відрізняють наші вироби від загальноприйнятого уявлення про шовкографію на тканині.

На власній виробничій базі нами опановано випуск фурнітури для прапорів: підставок настільних, напільних, флагштоків надвірних, настінних, наконечників різних конфігурацій. Три види друку на тканині, що представляє фірма шовкодрук, сублимація та термодрук допоможуть знайти нашим замовникам свою неповторність та повністю задовольнить попит на кожний вид продукції.

Сьогодні нашими постійними замовниками є: Адміністрація президента України, Київська міська державна адміністрація, Міжнародний Союз КВН, банк "Надра", "Київстар", ФК "Динамо (Київ)", ФК "Борисфен", Zepher, "Альцест", "Московський міст", КРАЗ, "ЮНИ ОЙЛ", "Таврійські Ігри", радіо "Столиця", "Наше радіо", "Музик радіо", "Русское радио", радіо "Хіт ФМ", ТМ "Мівіна", "Княжий Град", концерн "Вінко", готель "Premier-Palace", "Міронівський хлібопродукт", політичні партії України та інші вітчизняні та зарубіжні компанії.

**Будемо завжди раді допомогти Вам
виглядати на вищому рівні!**

04136, м. Київ,
вул. Північно-Сирецька, 3 (завод «Квазар»)
тел./факс.: (044) 205-3432, 434-9141
borovkov@carrier.kiev.ua
www.flag.com.ua

СВЯТИМ ДУХОМ

ОЗБРОЄНІ

Гуманізація війни неможлива без належного релігійного виховання

«Тільки релігія дає міцну і тривалу підтримку державі. Дайте мені одного доброго священика, і тоді мені не потрібні сотні поліцаїв», — так високо оцінював роль церкви і священнослужителів Наполеон Бонапарт. Оскільки форма стосунків церкви і війська в Україні поки що лише формується, автор пропонує своє бачення ролі священика у війську.

Одним із перших військових священиків був Мартин Туровський, воїн Римської імперії, що жив у IV ст. н. е. Однієї зимової ночі він зустрів тремтячого від холоду жебрака і, не маючи грошей, скинув з себе плащ-накидку, розрубав навпіл мечем і віддав одну половину нещасному. Тієї ж ночі він бачив сон: Ісус Христос був обгорнутий половинкою плаща, що дісталася жебракові. Згодом Мартин став християнином і все своє життя присвятив церкві. Плащ Святого Мартина (капелу) носили у бій як хоругву, що означало присутність Бога. Але коли плащ став реліквією, з ним, як охоронець, завжди ходив священик. Він обслуговував також релігійні потреби короля і через це отримав титул «капелан», а місце, де зберігався в поході цей плащ, стало називатися «каплицею» —

Кожний лицар намагався мати при військовому підрозділі свого власного капелана. Так з'явився інститут капеланів.

місцем богослужіння. Із занепадом королівської влади спочатку більші васали переймали на себе королівські почесті, а згодом кожен лицар намагався мати при військовому підрозділі свого власного капелана. Так з'явився інститут капеланів.

Пастирська турбота церкви про військовиків пояснюється особливими умовами їхнього життя. За всіх часів військові священики проповідували любов до Батьківщини, мужність і здатність до опору, піклування про поранених, рятували душі, хоронили вбитих, розвивали в собі і в людях довкола потребу в молитві, виявляли готовність присвятити себе справедливій справі і ніколи не брали до рук зброю. Нею були молитва і християнські чесноти.

Оскільки основна сутність релігії полягає в чіткому розмежуванні добра і зла, сучасний військовий священик повинен приділяти основну увагу духовно-патріотичному вихованню. Законами України, що регламентують діяльність військовослужбовців, передбачені покарання за ті чи інші порушення, однак у цих документах не приділяється увага моральній відповідальності. Виховання розуміння моральної недопустимості злочинів є обов'язком духовенства у війську.

Під час якихось військових дій людина може проявити як вищі духовні риси свого характеру, які часто суперечать навіть інстинкту самозбереження (самопожертву, героїзм), так і найнижчі (шкурництво, жорстокість, зрада). Духовний вплив священика має забезпечити обмежене застосування зброї і в мирний, і у воєнний час. Релігійне виховання воїнів сприяє пом'якшенню їхньої жорстокості.

Життя кожної людини дає чимало підтверджень тому, що релігійне виховання стримує людину від морального падіння і допомагає їй виконувати свій обов'язок перед суспільством. Варто зазначити, що

суто військове, професійне виховання солдатів може обмежуватися винятково армією. Духовне ж має розпочинатися в сім'ї та школі. Адже саме в дитячому, а ще більше в юнацькому віці формується характер людини, її світобачення, у тому числі й релігійне. І за короткий термін військової служби істотно вплинути на людину майже неможливо, особливо в плані викоринення аморальних схильностей, які є результатом неправильного духовного виховання.

Нині діяльність священика у війську є одним із видів місіонерської діяльності. Виховання військовиків на основах християнської моральності є одним із найважливіших. Щоб богослужіння та молитви не сприймалися як формальність, священик повинен розтлумачувати їх. Адже молитва — це прохання, звернене до Бога, але не егоїстичне, пов'язане із задоволенням життєвих потреб, а прохання про допомогу в подоланні недоліків, що стримують духовний прогрес. Справжні християни повинні молитися не про перемогу над ворогом (як правило, всі воюючі і ворогуючі сторони підносять саме таку молитву), а про гуманізацію війни, про пом'якшення сердець воїнів. Гуманізація

війни і воєнних дій неможлива без належного духовно-релігійного виховання. Вихований духовно воїн буде справжнім захисником не тільки своєї Батьківщини, а й кожної слабкої та беззахисної людини.

Священик у війську пропагує реальні духовні цінності. Мужність, самовідданість, самопожертва, милосердне ставлення до переможеного ворога — актуальні теми його проповідей перед військовослужбовцями. Бо для справжнього християнина служба у війську — це можливість виконати у всій повноті заповідь про любов до ближнього через готовність пожертвувати своїм життям заради всього суспільства.

Священнослужитель повинен ініціювати дружні стосунки у солдатському колективі, не замовчувати недоліки, але його зауваження мають бути коректними і обґрунтованими.

Змінюється життя, змінюються умови військової служби, але ніколи в людини не зникає потреба жити високими духовними цінностями. Тому і в наш нелегкий час військовослужбовці потребують реальної духовної опіки, можливо, навіть більше, ніж будь-коли. Церква готова йти назустріч. А державі треба законодавчо врегулювати питання перебування священиків у військах, щоб спілкування духовенства з військовими мало постійний характер. Бо священик у війську — це гарантія духовно-патріотичного виховання і офіцерів, і солдатів.

Протоієрей Димитрій САДОВ'ЯК

Нещодавно побачив світ «Молитовник для воїна» під редакцією протоієрея Димитрія Садов'яка.

Книжечка невеликого формату, надзвичайно зручна для користування в армійських умовах. Однак найголовніша її перевага полягає в чіткому роз'ясненні зв'язків між церквою і військом — двома інституціями, що традиційно мають найбільшу народну довіру.

Молитовник складається з трьох частин. Перша — наближує читача до усвідомлення нерозривного зв'язку християнської віри та виконання військового обов'язку, друга — дає пояснення Закону Божого, третя — містить власне самі молитви, що необхідні для провадження благочестивого християнського життя. Окрім того, видання містить тексти військової присяги, Гімну України, річний церковний календар та короткі відомості про Синодальне управління духовно-патріотичного виховання у зв'язку із Збройними Силами та іншими військовими формуваннями України УПЦ КП.

Молитовник позбавлений вузькоконфесійного спрямування. А отже, буде цікавим не лише православним віруючим, а й усім, хто шукає свою дорогу до храму Божого.

СРІБНА ЗІРКА

«АЛЕКСА ДЯЧЕНКА»

Корабель ВМС США, названий в честь моряка українського походження, назавжди вписав своє ім'я в літопис американського флоту

За 60 років після закінчення Другої світової війни ми так і не змогли поррахувати свої втрати у найстрашнішому кровопролитті ХХ століття. Адже українці воювали проти нацизму і віддавали своє життя не лише в лавах Червоної Армії, а й в загонах Української Повстанської Армії. Емігранти з України також виконували свій громадянський обов'язок у збройних силах США, Великої Британії, Канади та інших країн антигітлерівської коаліції. Прочитавши книжку «Морська війна в Кореї», я дізнався, що до складу військово-морського флоту США входив корабель «Дяченко». Моє звернення в Посольство США в Україні в перші роки незалежності залишилося без відповіді. І лише на початку цього року вдалося отримати інформацію про невідомого американця з українським прізвищем...

...Минув рік від початку війни в Європі. Гітлерівські полчища переможним маршем йшли по континенту. За декілька тижнів вони розгромили збройні сили Польщі, Норвегії, Бельгії, Данії, Голландії, Франції. У тривожному очікуванні висадки на острів ворожого десанту перебувала Великобританія. Війна вже не була «дивною», як її називали ще півроку тому. Мало хто здогадувався, що невдовзі вона охопить всю земну кулю, хоча процеси, які відбувалися у світі, свідчили про нестримне поширення європейського конфлікту на інші материка й океани...

Керівники США добре розуміли, що уникнути участі в європейському збройному конфлікті не вдасться, і розпочали підготовку до майбутньої війни, головним напрямом якої стало будівництво потужного океанського флоту.

14 вересня у місті Бат (штат Мен) зі стапелів суднобудівного заводу «Bath Iron Works» зійшов на воду новий бойовий корабель військово-морського флоту США — ескадрений міноносець, названий на честь Едварда Еберлі — контр-адмірала, флотоводця часів іспансько-американської війни 1898 р.

4 грудня будівництво «Еберлі» було завершено, і він уперше вийшов у море. Есмінець став одним із найдосконаліших серед кораблів свого класу.

24 вересня 1940 р. на службу до військово-морського флоту США поступив юнак з штату Коннектикут, що на півночі атлантичного узбережжя країни. Народився він 21 березня 1919 р. у столиці цього штату — промислового місті Хартворді, де й провів дитинство та юність. Він був повноправним громадянином США, хоча прізвище, ім'я та по батькові юнака — Олександр Максимович Дяченко. На жаль, невідомо, коли і звідки прибули до Америки рідні Олександра, але сумнівів щодо його українського походження немає. Після закінчення флотської машинної школи молодого моряка направили на есмінець «Еберлі» трюмним машиністом. Розпочалася служба...

Для ведення боротьби з німецькими контрблокадними транспортами Атлантичний океан був умовно поділений між союзниками на ввіл з півночі на південь на зони відповідальності: ближче до Афри-

ки — британську, до Південної Америки — американську.

Надійність блокадного кільця підтримувалася й іншими методами. Так, у середині грудня 1942 р. з субмарини в гирлі ріки Жиронди була висаджена група британських «командос», які в порту Бордо підірвали зарядами пошкодили трьох проривачів блокади. Однак через малу потужність зарядів шкода, завдана суднам, виявилася незначною, зате половинну десантників було захоплено в полон.

Переможець у змаганні між блокадою і контрблокадою мав визначитися найближчим часом...

Оперативна група 23.2 флоту США під командуванням контр-адмірала О. Ріда патрулювала води Атлантики приблизно за 650 миль на схід від базового порту Ресіфі (Бразилія).

До з'єднання входили лише нові кораблі: легкий крейсер «Савана», ескортний авіаносець «Санті», есмінці «Лівермор» і вже відомий читачу «Еберлі». Введення до складу патруля авіаносця мало посилити ефективність блокадних дій. Так і сталося...

Спокійне плавання у тропічних водах перервало радіоповідомлення літака з «Санті», який оглядав океанські простори віддалік кораблів. За 17 миль від їхнього місцезнаходження льотчик виявив невідоме судно під голландським прапором.

За сигналом бойової тривоги в район, де перебував «голландець», розвинувши 31-вузлову швидкість, кинулися «Савана» й «Еберлі». Штабом з'єднання виявлене судно було розпізнане як німецький проривач блокади. Дійсно, це був «Карін»,

який, прямуючи з Японії до Німеччини, намагався проскочити повз патруль.

Адмірал Рід віддав наказ з борту «Савани»: «Не зважайте на голландський прапор, відкривайте по судну вогонь — це проривач блокади!»

Судно зупинилося після перших попереджувальних пострілів з гармат «Еберлі». Не гаючи часу, команда швидко висадилася в шлюпки. І майже відразу «Карін» запалав у кількох місцях. У цей час від борту есмінця відчалив баркас з оглядовою групою у складі двох офіцерів і 12 старшин та матросів, усі — добровольці. Одним із них був трюмний машиніст Алекс Дяченко.

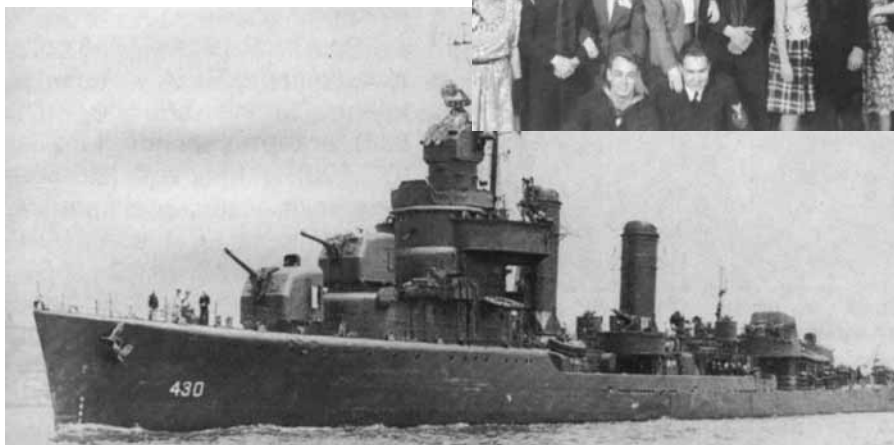
Моряки йшли не на прогулянку за «призом». Дійсно, додаткова робота у військово-морських силах США непогано оплачувалася, і за врятування судна волонтери могли отримати винагороду. Але всі вони знали, на який ризик наражаються, адже німці при виникненні загрози захоплення були зобов'язані підірвати своє судно. Американським морякам треба було не лише погасити пожежу, знайти і знешкодити вибухові заряди, відновити плавучість судна (здрайти кінгстони, двері, ілюмінатори та ін.), а й відшукати в його приміщеннях секретні документи та апаратуру. Передбачався також і збройний опір команди чи пасажирів.

Коли баркас з «Еберлі» причалив до трапу судна, воно вже палало. Та моряки без вагань піднялися на борт «Карін» і приступили до рятувальних робіт. Дяченко мав боротися з вогнем у машинному відділенні та інших його відсіках, розміщених нижче ватерлінії. Не гаючи часу, спустилися до «машини», здрайвавши за собою двері.

Через кілька хвилин у машинному відділенні розірвалися підірвані заряди уповільненої дії, що спричинило детонацію вибухівки та боеприпасів, які були на борту судна. Від потужного вибуху загинули сім (за іншими даними — вісім) моряків, серед яких був і Алекс Дяченко. Ще два добровольці отримали поранення. Ті, що залишилися, намагалися врятувати «Карін», та нові вибухи змусили їх залишити судно. Незабаром над ним зімкнулися води Атлантики. 72 члени команди проривача блокади і 7 американських моряків були підібрані на борт «Савани» та «Еберлі».

Жертви американських моряків, британських «командос» та інших військовослужбовців союзників не були марними. У результаті спільних узгоджених дій флотів США і Великої Британії з 15 німецьких проривачів блокади, які вийшли з Японії за період з 1 вересня 1942 р. до кінця квітня 1943 р., лише чотири прибули в порти призначення. Сім суден було потоплено, а чотири повернулися до Японії. Згодом надводних проривачів замінили підводні човни, можливості яких щодо перевезення вантажів були незрівнянно скромнішими, ніж у транспортних суден. Це був один із важливих кроків до перемоги над нацистською Німеччиною.

Кожний з членів екіпажу «Еберлі», що загинули на борту «Карін», був нагороджений орденом Срібної Зірки посмертно «за зразкову поведінку і відданість обов'язку».

Товариші по службі швидко американізували незвичне для них ім'я Олександра, називаючи Дяченка Алексом.

Визнання заслуг емігрантів–співвітчизників у спільній боротьбі з нацизмом є доказом того, що для України–матері всі діти рідні.

На їхню честь отримали назви кораблі військово-морського флоту США. Автору пощастило установити імена шести загиблих моряків і однойменних кораблів. Це — 22-річний котельний машиніст 1-го класу Денніс Баклі, 24-річний трюмний машиніст 2-го класу Олександр Дяченко, 22-річний помічник машиніста 1-го класу Мертон Мейерс, 23-річний помічник боцмана Джозеф Метів'єр, 22-річний сигнальник 3-го класу Вільям Паттісон і 18-річний матрос 2-го класу Карл Тінсман.

Ще довго борознив моря й океани ескадрений міноносець «Еберлі». Він забезпечував висадку десантів союзників до Італії та Південної Франції, ескортував транспорти зі Сполучених Штатів до Північної Африки. Влітку 1945 р. «Еберлі» здійснив перехід до Перл-Харбора через Панамський канал, а восени разом з ескортним авіаносцем побував у Петропавловську-Камчатському. За роки війни корабель було нагороджено трьома бойовими зірками. У 1951 р. «Еберлі», відповідно до програми військової допомоги США, було передано Греції. Під назвою «Нікі» есмінець служив у флоті Еллади до 1972 р.

18 липня 1944 р. на стапелях суднобудівного заводу компанії «Bethlehem Steel» у місті Куїнсі (штат Массачусетс) було закладено ескортний есмінець «Олександр Дяченко». Та оскільки підводні та повітряні сили Німеччини і Японії вже не були реальною загрозою могутньому флоту США, корабель був перекласифікований на швидкохідний десантний транспорт (APD). 15 серпня 1944 р. його спустили на воду під назвою «Алекс Дяченко». 8 грудня 1944 р. під командуванням С. Джексона десантний транспорт увійшов до складу діючого флоту. А з 1 березня він отримав остаточну назву — «Дяченко».

На долю «Дяченка» випало півроку завершального етапу Другої сві-

тової війни. Він перевозив і висаджував американських солдатів — на Філіппіни і в Корею, австралійських — на Борнео, китайських — на Формозу (Тайвань). Нагородами за сумлінне виконання бойових завдань стали дві бойові зірки.

Після закінчення війни «Дяченко» був залишений стаціонером у Китаї, де забезпечував військові перевезення між портами Циндао, Шанхай, Таку та іншими. Тепер транспорт захищав інтереси союзника США — гомінданівського Китаю проти Китаю комуністичного, тобто діяв усупереч інтересам Радянського Союзу. Однак, незважаючи на те, що після вересня 1945 р. корабель «Дяченко» опинився по «інший бік фронту», ми не можемо не визнавати відданості службовому обов'язку і героїзму його екіпажу.

У 1949 р. транспорт брав участь в евакуації з портів Китаю, до яких уже підходила маоцзедунівська Народно-визвольна армія, американських військовослужбовців і мирних громадян.

Усього через 5 днів після початку бойових дій на Корейському півострові (червень 1950 р.) «Дяченко» вирушив з базового порту Сан-Дієго на нову війну. Тепер на його борту були не звичайні десантники, а команда «бойових плавців». Разом зі своїми «пасажирами» транспорт вів розвідувальні та підривні операції, обстрілював корейські береги, ніс службу як корабель управління. «Дяченко» був одним із найактивніших кораблів флоту США у цьому регіоні.

Цікаво, випадково чи цілеспрямовано з понад півсотні швидкохідних транспортів флоту США саме «Дяченко» був направлений на війну, що велася поблизу берегів СРСР? Напевно, що й розвідувальні служби радянського Тихоокеанського флоту приділяли належну увагу розвідувально-диверсійному кораблю потенційного супротивника під незвичною назвою (прізвище «Дяченко» і тоді, і тепер не є рідкістю у Приморському краї), який діяв неподалік від Владивостока. Цікаво, чи з'ясували радянські

«компетентні органи», на честь кого він отримав своє найменування? Свідченням сумлінного виконання екіпажем «Дяченка» завдань командування стало нагородження корабля шістьма бойовими зірками за участь в Корейській війні.

Останній бойовий похід корабля пов'язаний не з таємними операціями, а з урятуванням мирних громадян. У травні 1955 р. «Дяченко», перебуваючи у Хайфоні, забезпечував евакуацію біженців з охопленого війною французького Індокитаю. На сайтах мережі Інтернет містяться спогади про гуманітарну акцію екіпажу військового транспорту.

У роки мирної служби «Дяченко» борознив води Тихого океану, забезпечуючи навчання «бойових плавців».

Тридцятирічна служба корабля у складі флоту США завершилася 15 вересня 1974 р. Через рік його було розібрано на металобрухт. У швидкохідного військового транспорту «Дяченко» (APD-123) була гідна корабельна доля. Він достойно проніс через десятиріччя і зберіг для історії ім'я американського моряка українського походження.

Олександр Дяченко — герой не лише Сполучених Штатів Америки. Знати про його подвиг і пишатися ним має право батьківщина його предків — Україна.

На жаль, роки незалежності не змінили докорінно ставлення суспільства до національної історії. Доки ми не дамо об'єктивної оцінки своєму непростому минулому, неясним буде наше майбутнє, а замість впевненого поступу вперед ми приречені на тупцювання на місці чи шарахання в різні сторони. Адже визнання заслуг воїнів УПА на державному рівні — це не лише надання пільг ветеранам. Насамперед — це заповідь того, що борців за незалежність України ніхто й ніколи не зможе оголосити від її імені зрадниками і бандитами. Визнання заслуг емігрантів-співвітчизників у спільній боротьбі з нацизмом є доказом того, що для України-матері всі діти рідні, незалежно від місця їхнього проживання. І коли Батьківщина покличе, вони прийдуть їй на допомогу.

Леонід КИРИЛАШ

ХАРКІВСЬКИЙ АВТОМОБІЛЬНИЙ РЕМОНТНИЙ ЗАВОД

**Віктор Олексійович
ПАВЛЕНКО**
Генеральний директор

**110 Харківський
автомобільний ремонтний
завод — державне
підприємство Міністерства
оборони України.
Заснований у 1943 р.**
Підприємство має розвинуту
структуру виробничих
ділень, допоміжних
підрозділів і здійснює
капітальний ремонт і
модернізацію автомобілів
сімейства УРАЛ-4320, УРАЛ-
375; ЗІЛ-131 в т.ч. двигунів
і агрегатів, виготовлення
запасних частин для
автомобілів і товарів
народного споживання.

ВІЙСЬКОВИЙ НАПРЯМ РОБІТ

Виробництво:

- коробки відбору потужності бойової машини БМ-21-1;

Модернізація:

- заміна бензинових двигунів автомобілів УРАЛ-375 на дизельні — КАМАЗ-740/З, ЯМЗ-236;
- перемонтаж бойової машини БМ-21 на шасі УРАЛ-4320.
- ремонт та модернізація техніки в військових частинах бригадами швидкого реагування.

Капітальний ремонт:

- автомобілів УРАЛ-375, -4320;
- автомобілів ЗІЛ-131, ЗІЛ-130, ГАЗ-66, КРАЗ, КамАЗ.

Ремонт:

- двигунів ЗІЛ-375, КАМАЗ-740/З, ЯМЗ-236, -238, ЗМЗ-53;
- агрегатів;
- паливної апаратури дизельних двигунів.

ВИРОБНИЦТВО

Спеціалізованої техніки:

- автопоїздів лісовозних;
- автопоїздів сортиментовозних;
- автопоїздів трубовозних;
- причепів-розпусків для лісовозів, трубовозів, сортиментовозів різних модифікацій;
- автобусів вахтових;
- снігопочищувальних машин та іншої техніки;
- Культиваторів для обробки ґрунту під просапні культури;

СЕРВІС

- предпродажне техобслуговування автомобілів Урал-4320, КамАЗ, ЗІЛ, МАЗ;
- легкових автомобілів;
- двигунів до вантажних автомобілів.

Результатом тривалої співпраці Харківського авторемонтного заводу з лісовими господарствами стало відкриття меблевого цеху, де нині виготовляються якісні корпусні та м'які меблі.

НАДАННЯ ПОСЛУГ

ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

- Навчання спеціалістів;
- виділення експертів та бригад з ремонту автомобілів УРАЛ.

**Україна, 61045, м. Харків, вул. Дербентська, 109 Тел.: (057) 340-40-73,
341-00-41, 341-00-82, тел./факс: (057) 340-23-58
E-mail: market@110harz.com.ua www.110harz.com.ua**

ЕРМА-Інтер

виробництво та продаж спеціальних
засобів самозахисту та боеприпасів

ЕЛЕГАНТНА

НАДІЙНІСТЬ

Янченко Ігор Віталійович
Комерційний директор

З року в рік зростає попит на індивідуальні засоби захисту. Ринок озброєнь в Україні виник недавно, відповідно не так давно з'явилися на ньому і офіційні виробники та продавці засобів самозахисту.

З представником одного із таких підприємств — виробників — комерційним директором ТОВ «ЕРМА-Інтер» Ігорем Віталійовичем ЯНЧЕНКОМ спілкувався наш кореспондент.

— Ігоре Віталійовичу, яку продукцію випускає Ваша фірма і в чому її відмінність від аналогічних зразків?

— ТОВ «ЕРМА-Інтер» працює на українському ринку з 2002 року і є виробником шумових набойів ПНД-9ш, калібру 9 мм несмертельної дії та пістолетів для їх відстрілу; пістолетів газових та сигнальних калібру 9 мм; малогабаритних макетів пістолетів. **У своїй зброярній майстерні ми надаємо також послуги з ремонту мисливської зброї.**

За три роки нами освоєно виробництво п'яти моделей пістолетів. Технологія, оснащення та ливарні форми були закуплені в Німеччині на відомому зброярському заводі «ЕРМА-WERKE», який славиться у всьому світі своєю якісною зброєю. Ми намагаємося підтримувати ці традиції. Скажу відверто, спочатку не все ладилось, були деякі недоробки. Проте за останній рік наші фахівці добре попрацювали над якістю продукції, — усунуті недоліки в литті, ударно-спусковому механізмі пістолетів. Сподіваємося, що покупці це оцінять. Наші пістолети «ЕРМА-38», «ЕРМА-55» «ЕРМА-

75» — це малогабаритні копії бойових пістолетів «Walther P-38», «Walther PPK», «Walther TPH». Так що дизайн, як бачите, класичний, а конструктивно моделі відрізняються тим, що деякі деталі відлиті зі сплаву ЦАМ 4-1 (цинк — 95%, алюміній — 4%, мідь — 1%). **Це суттєва перевага над сталевими аналогами, оскільки сплав не іржавіє.**

До речі, на ринку з'явилися пістолети, виготовлені зі сталі. Звичайно, сталь міцніша сплав. Але якщо давати порівняльну характеристику пістолета сплавного і сталевий, представлених на українському ринку, то ті навантаження, які виникають при стрільбі штатними патронами, вони витримують однаково. Тому варто насамперед зважати на те, що пістолети, виконані

ГАРАНТ C27

зі сплаву, у 2–3 рази дешевші. До того ж вони значно легші.

Раніше, коли сплав виконувався із силуміну, він був дійсно слабким. На той час переслідувалася мета — щоб пістолет стріляв тільки газовими патронами. І якщо в якогось «кулібіна» виникала ідея його переробити під бойовий, то пістолет при пострілі виходив з ладу. У тих моделей і ресурс був невеликий: 50–100 пострілів. У наших пістолетів — близько 5000 пострілів.

— **Крім пістолетів ви випускаєте набої...**

— Так, паралельно у нас налагоджено виробництво сертифікованих шумових набоїв та набоїв не смертельної дії 9-го калібру — для стрільби з револьвера і пістолета. Наша продукція відрізняється якістю і тактико-технічними характеристиками: набої споряджені гумовими кулями, з високоякісним порохом. Це робить їх надійними у використанні. На українському ринку вони користуються неабияким попитом — завдяки прийнятній ціні та якості.

— **Чи плануєте Ви впровадження у виробництво новинок?**

— Основні наші моделі — це семизарядні пістолети газового і гумового виконання, за винятком «ЕРМА-55». Цей пістолет — п'ятизарядний. Перші моделі не мали затворної затримки та кнопки викидання магазину, як і їхні прототи з Німеччини. Але ринок не стоїть на місці. Тому наші конструктори працюють над цим питанням і найближчим часом на ринку з'являться вироби ООО «ЕРМА-Інтер» з кнопкою і затворною затримкою.

У перспективі на виході ще дві моделі — пістолет «Парабелум» і револьвер «ЕРМА-66». Сподіваємо-

ся, що «Парабелум» з'явиться на прилавках вже з нового року. Револьвер «ЕРМА-66» — дещо пізніше.

Окрім того, вже готові сигнальні пістолети. Комплектація така ж, як і в основних моделях зброї. Єдина відмінність — ствол буде заглушений. Ефект звуку стрільби в них передбачено такий самий, як і в газових патронах чи патронах з гумовими кулями. При цьому такі пістолети можна купувати **без дозволу**.

Паралельно з сигнальною зброєю виготовляються муляжі. Вони також не потребують дозволу на придбання. З огляду на те, що три з п'яти моделей — малогабаритні копії бойових пістолетів «Walther P-38», «Walther PPK», «Walther TPH», вони можуть стати прикрасою будь-якої приватної колекції.

— **А які моделі Ви можете запропонувати жінкам?**

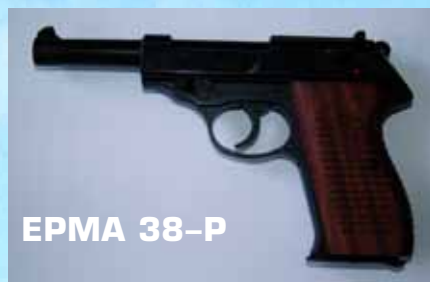
— Для дам підійде п'ятизарядна «ЕРМА-55». Він, як і вся наша продукція, йде в чорному чи хромованому виконанні. Більше того, за бажанням клієнтки пістолет може бути оснащений дерев'яною рукояткою. Він невеликий за розміром, зручний, — легко поміститься в жіночій сумочці. А за своїми тактико-технічними характеристиками нічим не відрізняється від інших моделей.

— **З якими проблемами Вам доводиться стикатися в роботі?**

— Ринок зброї досить специфічний. Усі ми, зброярі, з нетерпінням чекаємо прийняття Закону «Про зброю». Це дасть можливість більш широким прошаркам населення купувати зброю і спецзасоби.

— **У якому ціновому діапазоні Ви пропонуєте зброю сьогодні?**

— За ціною досить доступною — від 550 гривень, в залежності від моделі.

ООО
«ЕРМА-Інтер»
Производство
и оптовая продажа
по Украине:
спецсредств активной
обороны, газового оружия,
патронов травматического
действия, а также торговля
охотничьим оружием,
боеприпасами, аксессуарами
03049, Украина, г. Киев, ул. Курская, 4-Б
т. (044)245-45-91, 245-41-05, т./ф. (044)248-26-57
Лиц. МВД Украины серия АА №№ 598868, 598869 от 06.05.2003 г.

Оптовая и розничная
продажа по Киеву:
ООО «Стрелец-2000»
04107, Украина, г. Киев, ул. Нагорная, 6/31
т. (044) 213-97-20, т./ф. (044) 219-40-95
Лиц. МВД Украины серия АА № 867023
от 16.09.2004 г.

НОВА ХВИЛЯ

Тіни КАРОЛЬ

Виступ солістки Ансамблю пісні і танцю Збройних Сил України Тетяни Ліберман (сценічний псевдонім Тіна Кароль) на міжнародному конкурсі молодих виконавців «Новая волна–2005» видався справді феєричним і тріумфальним — друге місце в конкурсі і спеціальний приз «Алла» від примадонни російської естради.

МОМЕНТ ІСТИНИ

Коли журі конкурсу оголосило результати, солістка Ансамблю пісні і танцю Збройних Сил України Тіна Кароль не могла повірити, що тут, в Юрмалі, на престижному міжнародному конкурсі вона посіла друге місце.

— Перемога на конкурсі дісталася мені нелегко, — згадує співачка. — Адже в Юрмалі мені довелося змінити програму, бо репертуар був надто серйозний. На щастя, мої продюсери — Олеся Рябініна й Олег Чорний допомогли за три дні вивчити дві нові пісні, сконцентруватися. І саме їхні поради допомогли мені, коли раптом на сцені відмовив мікрофон... Це лише згодом я зрозуміла, що співала без нього. Але мені все-таки вистачило і емоцій, і голосу, аби підкорити глядачів та членів журі. Люди, що згодом виходили з концерту, говорили, що під час мого виступу в них мурашки по шкірі бігали... Я дуже хвилювалася, що наступного дня після виступу в мене пропаде голос, адже попереду залишалося ще два конкурсних дні. Але, слава Богу, все обійшлося.

Я не збираюся страждати зоряною хворобою. Треба продовжувати працювати. Свої успіхи сприймаю з іронією, тому що в житті є багато чого, що хотілося б побачити і досягти.

Зараз я мрію лише про те, щоб втриматися на своїй «новій хвилі». Обов'язково підготую чудову пісню, і, впевнена, вона сподобається слухачам. Буду продовжувати прославляти Україну. Загалом, не зупинюся на досягнутому!

ЦІНА НАГОРОД

У цьому році загальний призовий фонд конкурсу «Нова хвиля» був збільшений у порівнянні з минулорічним і склав 75 тис. американських доларів. Отже, перше місце і 35 тис. доларів отримав латиський співак Інтарс Бусуліс. До речі, в минулому році перше місце також завоювали латиші. Друге місце посіла наша Тіна Кароль, а третє російська «фабрикантка» Поліна Гагаріна.

Окрім головних призів, на конкурсі було чимало другорядних. Наприклад, Лайма Вайкуле вручила «Приз глядацьких симпатій» за результатами опитування в залі «Дзінтарі» та Інтернет-голосування. Нагорода — прикраса з діамантами — дісталася представниці Казахстану Макпал Ісабековій.

Мер міста Юрмали вручила спеціальний приз від магістрату. Переможцем вона оголосила Матіна, учасника конкурсу з Узбекистану.

Проте всі з найбільшим нетерпінням очікували на призи від Ал-

ли Пугачової, які вона приберегла на завершення процедури нагородження. Медаль з написом «Достойному» з рук Алли дісталася російському співаку Миколі Демидову. Пугачова, аби допомогти молодому даруванню «розкрутитися», презентувала йому можливість зняти відеокліп. І, нарешті, приз «Алла» — золотий кулон з буквою «А» та 50 тис. доларів — примадонна російського шоу-бізнесу віддала нашій співвітчизниці Тіні Кароль.

Вже після тріумфу Тіна мала приватну розмову з Аллою Пугачовою. Молода співачка пообіцяла, що виправдає її довіру, а також висловила сподівання щодо подальшої підтримки. На що примадонна відповіла:

— Завжди звертайся до мене. Я буду допомагати.

Тіна справила позитивне враження не лише на приму та глядачів, а й на продюсерів і шоуменів. Їй уже почали надходити пропозиції щодо посади телеведучої та участі в престижних концертах...

Не обминули увагою українську співачку й прибалтійські метри та члени журі. Щоправда, Крутой і Паулс поздоровили сухо, по-чоловічому. А от дружина Крутого та Лайма Вайкуле були дуже емоційними та доброзичливими. Тіна пригадує:

— До конкурсу я боялася, що Лайма може засудити мене, а виявилось навпаки: вона наговорила мені безліч компліментів, дала багато корисних порад і запевнила, що все у мене буде добре.

ЗА КУЛІСАМИ

Якщо дороги артиста завжди спрямовані на сцену, то дорога дитини — до батьківського гнізда, де не буває ані заздрощів, ані суперництва. Мати Тіни Кароль — начальник комп'ютерного відділу в Пенсійному фонді України, а батько — головний інженер будівельної компанії. Мама живе в Івано-Франківську, а батько облаштувався в Києві. До речі, в їхній родині до Тіни не було ні співаків, ні музикантів. Але свого часу мати підтримала

доньку, на відміну від батька, який спочатку сприйняв у «багнети» її вибір професії.

Окрім роботи в Ансамблі, Тіна навчається на другому курсі Національного авіаційного університету на факультеті «Менеджмент та логістика». До речі, ректор цього навчального закладу з розумінням поставився до творчої діяльності Кароль. Окрім моральної підтримки своєї обдарованої студентки, він ще й виділив кошти для запису пісень на півфінал «Нової хвилі».

Звичайно, щоб досягти успіху, лише меценатської підтримки замало. У Тіни Кароль є декілька життєвих девізів. Батько навчив її цілеспрямованості, старанності та завзятості. Другий девіз звучить як молитва: «Господи, приймаю волю твою з радістю та смиренням!» Тіна вірить: усе що відбувається — завжди на краще.

На запитання нашого кореспондента, чи не збирається Тіна розлучатися з Ансамблем пісні і танцю Збройних Сил України, співачка відповіла:

— Звичайно, ні. Я з великою повагою ставлюся до цього колективу і залишаюся в ньому. На 9 вересня у нас вже запланований спільний концерт...

Тарас БОРОВОК

Напередодні Дня незалежності України керівник оборонного відомства Анатолій Гриценко нагородив солістку Ансамблю пісні і танцю Збройних Сил України Тіну Кароль відзнакою Міноборони «Знак пошани» за значний внесок у популяризацію національного мистецтва та високу професійну майстерність.

9 КРОКІВ НА ШЛЯХУ ДО ТРИУМФУ

1997 — «Золоті трембіти» — перша премія, «Юні зірки Прикарпаття» — перша премія.

1998 — «Таланти твої, Україно» — перша премія. «Шолом, Україно» — перша премія.

1999 — «Різдвяні зустрічі у Братів Блюзу» — друга премія, «Чорноморські ігри» — третя премія, «Золотий ток» — Гран-прі, «Під однією зіркою» — перша премія.

2000 — Брала участь в 17 концертах у рамках благодійного фестивалю по містах США: Нью-Йорк, Філадельфія, Даллас, Детройт, Х'юстон, Мілуокі.

2001 — «Молода Галичина» — друга премія, «Едельвейс» — перша премія, «Сім культур» (представляла Ізраїль).

2002 — «Перший всеукраїнський конкурс артистів естради» — друга премія, «Перший всеукраїнський конкурс ізраїльської пісні» — перша премія, представниця України на гала-концерті «Слов'янський базар».

2003 — Солостка Ансамблю пісні і танцю Збройних Сил України, нагороджена стипендією Верховної Ради України і подякою від мера міста Києва, головна жіноча роль в мюзиклі «Екватор».

2004 — Виконавиця ролі Марфи у спектаклі «Духів день», конкурс «Нью-Йорк—Київ—Тель-Авів» — Гран-прі. Переможниця конкурсу «Міс Галичина». Головна роль в мюзиклі «Ассоль» (Австрія). У спектаклі «Яйце коня» грає роль карми головного героя і супроводжує весь спектакль співом асаpello. Учасниця півфіналу конкурсу «Євробачення».

2005 — Учасниця Російського благодійного балу в Лондоні. Робота над сольним альбомом.

Армієць Юрій Крімаренко своєю перемогою на чемпіонаті світу з легкої атлетики врятував престиж української збірної, яка вперше за всю історію ризикувала залишитися без жодної медалі. Подолавши висоту 2 метри 32 сантиметри, він таки здобув

«ЗОЛОТО» ДЛЯ УКРАЇНИ

Успіх 22-річного армійця у такому елітарному виді легкоатлетичної програми, як стрибки у висоту, став однією з найбільших сенсацій чемпіонату світу.

До Гельсінкі Юрій міг похвалитись лише званням чемпіона України-2005, яке, щоправда, здобув у боротьбі з лідером збірної Андрієм Соколовським. У рейтинг-листі кращих стрибунів світу цього сезону Крімаренко — зі скромними 2 м 33 см в активі (перше місце у червні на турнірі в німецькому Лангені) — був лише шостим. А очолювали список кращих усе той же Соколовський і південноафриканець Жак Фрейтаг — обидва підкорили висоту 2 м 38 см.

Напередодні старту в столиці Фінляндії Крімаренко скромно оприлюднив свою мрію: «Це мій перший чемпіонат світу, тому моїм завданням є вихід до фіналу. Постараюсь виступити якомога краще і показати все, на що я здатний. Сподіваюсь, якщо пощастить, потрапити і до числа призерів...»

Після завершення змагань Юрій Крімаренко не стримував емоцій: «Я щасливий і водночас здивований. У моїх планах було потрапити до вісімки кращих, я навіть уявити не міг, що стану чемпіоном. Перед початком змагань вважав фаворитом олімпійського чемпіона шведа Стефана Хольма. Але сьогодні з самого ранку все складалось для мене добре, тож на стадіон я прийшов у чудовому настрої. А боротьба у нашому секторі і підтримка трибун були просто неймовірні...».

Нагадаємо, як проходила боротьба у висотників. На старт фінальних змагань вийшли 13 атлетів, серед них два українці — Соколовський і Крімаренко. Юрій з першої спроби легко подолав висоту на позначках 215 і 220 см, з другої взяв 225 і з першої — 229. Було помітно, що українець злітає над планкою з великим запасом. На скромних 220 «запорів» дві спроби Соколовський і переніс свою останню спробу на 229. Але вінничанин планку збив, підтвердивши, що на найголовніших стартах перемагати не здатний.

До висоти 2 м 32 см дійшло сім атлетів, але жодному із суперників Юрія вона не підкорилась. Лише нашому Крімаренку вдався успішний стрибок, який і виявився переможним. «Срібло» через меншу кількість спроб дісталось Мойї, «бронза» — Рибаківу, а фавориту Хольму дісталось лише сьоме місце. Українцем — чемпіон світу!

За іронією долі Крімаренко показав такий же результат, як і перший в історії чемпіон світу в стрибках у висоту одесит Геннадій Авдеєнко — 2 м 32 см. Щоправда, сталося це 22 роки тому в тому ж Гельсінкі. Ще одна асоціація — дебютантів (як виявилось — майбутніх чемпіонів) Авдеєнка і жердинника Сергія Бубку тоді на свою відповідальність ризикнув повезти на чемпіонат світу тренер збірної Радянського Союзу львів'янин Ігор Тер-Ованесян.

Нагорода Юрія Крімаренка у Гельсінкі стала восьмою золотою

Юрій КРИМАРЕНКО.

Народився 11 серпня 1983 року в Бердичеві.

Перший тренер — Олександр Михальченко.

Студент Київського Національного університету фізичної культури та спорту. Представляє товариство Спортивного Клубу Армії. Військове звання — прапорщик Збройних Сил України.

У 2003 році брав участь на Всесвітніх іграх військовослужбовців, де став переможцем.

медаллю українців на чемпіонатах світу. Тричі (а враховуючи ще збірну СРСР — шість разів) на найвищу сходинку піднімався донецчанин Сергій Бубка (стрибки з жердиною) — у 1993, 1995 і 1997 роках. У 1995 році в Гетеборзі чемпіонкою світу (з феноменальним і досі не побитим рекордом 15 м 50 см) у потрібному стрибку стала киянка Інесса Кравець. Киянка Жанна Пінтусевич-Блок у 1997 році в Афінах перемогла в бігу на 200 м, а через чотири роки в Едмонтоні в бігу на 100 м випередила американку Меріон Джонс. А висотниця з Миколаєва Інґа Бабакова здобула «золото» чемпіонату світу в 1997 році.

Після того, як стрибун у висоту Юрій Крімаренко став чемпіоном світу, жителі його рідного Бердичева почуваються іменинниками, а до Віктора Лонського, тренера, який заснував у місті знамениту школу стрибунів, де проходив свої «перші університети» Крімаренко, годі було додзвонитися — упродовж кількох годин він приймав вітання.

Чемпіонське майбутнє молодому спортсменові почасти «наврочили» бердичівські журналісти. Кілька років тому телезаставкою традиційного турніру стрибунів вони зробили кліп за участю Крімаренка, незважаючи на те, що в змаганнях тоді виступав його успішніший суперник — вінничанин Андрій Соколовський.

Серед інших українців найвдаліше у столиці Фінляндії виступили Іван Гешко (4-е місце на дистанції 1500 м) та одесит Юрій Білоног (4-е місце у штовханні ядра).

Успіх Крімаренка дав можливість Україні не тільки увійти до числа країн, які здобули медалі на світовому форумі, а й потрапити в першу двадцятку.

— Чи ходить прапорщик Петелько на розводи?

— Ходить. Так вимагають адвокати його колишніх дружин...

— Чи можна вважати прапорщика Петелька відважним?

— Не можна. Була так відважить, що півкіло недоважить...

— Чи вміє прапорщик Петелько до-
давати і множити?

— Ні. Він уміє тільки віднімати і ді-
лити...

— Чи притаманна прапорщику Пе-
тельку відчуженість?

— Ні. Від чужого він теж не відмов-
ляється...

— Звідки взявся прапорщик Пете-
лько?

— Ремікс на поручика Ржевського...

— Не навчився я і досі

Танк важкий водити.

— А без танка дуже важко
В полі гуркотіти.

— Я високих нагород

Мабуть, дуже гідний.

— Старшина як видасть оптом,
То будеш ти бідний!

— Ой намерзся я узимку

У тонкій кофтині.

— Зате влітку старшина
Видав кожушину.

— Перевірку ми пройшли,

Здали нормативи.

— Бо з сусідніми полками
В кооперативі.

— Не злякає нас ніхто,
Адже ми — солдати!
— Лиш від сторожа баш-
тану
Накивали п'ятами...

— В морі плещеться вода,
Надворі — спекота.

— Загоряє в ході бою
В окопах піхота.

— Той, хто не дотримується техні-
ки безпеки, спричиняє загибель
людських жертв.

— Ви зі мною так не розмовляйте!
Я вам не подружка з легкодоступ-
ними формами!

— І зовсім не важливо, які погони ви
носите: офіцера чи цивільної людини.

— Якщо не хочете по-поганому,
то по-доброму гірше буде.

— Ви не знаєте мови! По-перше,
таких слів не буває, по-друге, не-
правильний наголосок...

— Товариші матроси, що ви туди
витріщилися? Невже жінка цікавіша
за акваланг?

— Ніхто не повинен жити поза ка-
зармою: ані у вогневому містечку,
ані в свинарнику, ані так далі.

— А вночі нам сприятиме світло
Місяця, зірок та інших небесних сві-
тил неземного походження.

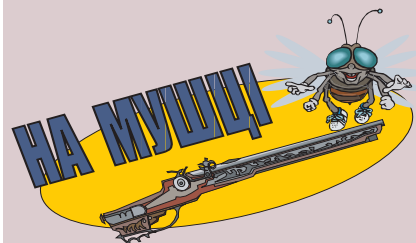

У військовій частині — перегляд
французького кіно. Офіцери,
прапорщики, солдати, зата-
мувавши подих, слідкують
за сюжетом. Настає кульмі-
наційний момент — головна геро-
їня убиває з пістолета свого невір-
ного коханого. Здійнявши руки, во-
на в розпачі волає, здається, прямо
у глядацьку залу:

— Що ж тепер робити?!

Тут же із заднього ряду лунає чі-
тка відповідь прапорщика, який ці-
лий день провів на стрільбах:

— Перевірити зброю, відзвітува-
тися про патрони і повернутися на
вихідний рубіж.

Військові експерти знайшли спо-
сіб, як позбавитися дідівщини в ар-
мії. Виявилось, що для цього необ-
хідно вдвічі збільшити термін служ-
би. У такому разі на кожного «діда»
обов'язково знайдеться «прадід».

Три роки тому мені надійшла по-
вістка з військкомату. Ми й досі ак-
тивно листуємося...

ВІЙСЬКО
УКРАЇНИ

Мудари
Фіска Губатий
насправді, а не в нас
і добробуту! Діне Губатий

04071, М. КИЇВ
ВУЛ. ВЕРХНІЙ ВАЛ, 34
ТЕЛ./ФАКС: (044) 467-7540
WWW.EPOS.KIEV.UA
E-MAIL: RECOVERY@EPOSMAIL.KIEV.UA

ЦЕНТР ВІДНОВЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ №1 В УКРАЇНІ

Відновлення інформації на всіх типах носіїв
з використанням технологій світового лідера
ONTRACK DATA recovery та власних розробок

Гарантоване знищення інформації

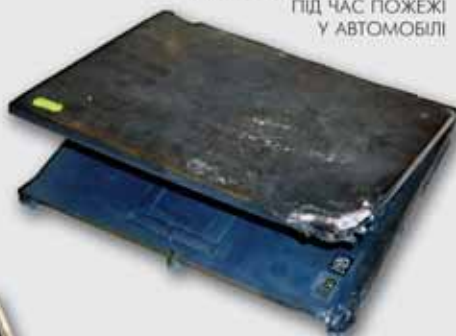
Діагностика та ремонт
накопичувачів
любого ступеню
складності

EPOS
Ontrack™
в і д н о в л е н н я д а н и х

ПОШКОДЖЕНІ
ЖОРСТКІ ДИСКИ
(HDD)

НОУТБУК, ПОШКОДЖЕНИЙ
ПІД ЧАС ПОЖЕЖІ
У АВТОМОБІЛІ

КОМП'ЮТЕР ПІСЛЯ ПОЖЕЖІ

ІНФОРМАЦІЮ ВІДНОВЛЕНО!